

وزارت مسکن و شهرسازی
معاونت امور مسکن و ساختمان

مقررات ملی ساختمان ایران

مبحث بیستم

علایم و تابلوها

۱۳۸۸

دفتر امور مقررات ملی ساختمان

پیش‌گفتار

مقررات ملی ساختمان ایران، به عنوان فراگیرترین ضوابط موجود در عرصه ساختمان، بی‌تردید نقش مؤثری در نیل به اهداف عالی تأمین ایمنی، بهداشت، سلامت و صرفه اقتصادی فرد و جامعه دارد و رعایت آن ضمن تأمین اهداف مذکور موجب ارتقای کیفیت و افزایش عمر مفید ساختمان‌ها می‌گردد. براساس این اهمیت، تدوین مقررات ملی ساختمان که به‌عنوان نقطه عطفی در تاریخ مهندسی ساختمان کشور محسوب می‌شود بیش از دو دهه است که توسط وزارت مسکن و شهرسازی آغاز و با مشارکت جامعه مهندسی کشور و در قالب شورای تدوین مقررات ملی ساختمان و کمیته‌های تخصصی مباحث، سازماندهی و بی‌وقفه سیر تکامل خود را طی نموده است. در این مسیر ضمن تکمیل و تجدیدنظر مباحث از پیش تعریف شده و مطابقت آنها با مقتضیات شرایط کشور از حیث اقتصادی، فنی، فرهنگی و اجتماعی، تدوین مباحث جدیدی هم در دستور کار قرار گرفته است که پس از تدوین نهایی و طی مراحل تصویب در اختیار جامعه مهندسی قرار خواهد گرفت.

در حال حاضر مدارک فنی متعددی نظیر مقررات ملی ساختمان، آیین‌نامه‌ها، استانداردها و مشخصات فنی در کشور منتشر می‌شود و استفاده‌کنندگان لازم است به تفاوت‌های آنها از نظر هدف از تهیه هر مدرک، لازم‌الاجرا بودن، قلمرو، حدود تفصیل، محتوا و سایر ویژگی‌های خاص هر مدرک توجه داشته باشند که در مورد مقررات ملی ساختمان می‌توان ویژگی‌های زیر را برشمرد:

- «مقررات ملی ساختمان» در سراسر کشور لازم‌الاجرا است.
- احکام «مقررات ملی ساختمان» به‌طور خلاصه و اجمالی تدوین می‌شود.
- با توجه به الزامی بودن «مقررات ملی ساختمان» این مقررات فاقد موارد توصیه‌ای و راهنمایی است.
- «مقررات ملی ساختمان» بر هرگونه عملیات ساختمان نظیر تخریب، احداث بنا، تغییر کاربری، توسعه بنا، تعمیر اساسی و نظایر آن حاکم است.

مقررات تدوین شده به خودی خود متضمن کیفیت ساختمان‌ها نیستند بلکه در کنار تدوین مقررات مذکور توجه به امر ترویج و آموزش آن در میان جامعه مهندسی کشور به‌طور خاص و دانشجویان، دانش‌آموزان و آحاد مردم به‌طور عام از یک سو و ایجاد نظامی کارآمد برای اعمال و کنترل این مقررات و تنظیم روابط دخیل در امر ساخت و ساز، مسئولیت‌ها، شرح وظایف و مراحل قانونی اقدامات احداث، توسعه بنا، تغییر کاربری و سایر موارد مربوط به ساختمان از طرف دیگر، باید همواره به‌عنوان راهکارها و ضمانت‌های اجرایی این مقررات مد نظر سیاست‌گزاران، مجریان و دست‌اندرکاران ساخت و ساز قرار گیرد.

با تصویب قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و در اجرای مفاد آن به‌ویژه مواد ۳۳ و ۳۴ قانون مذکور، وضع مقررات ملی ساختمان و الزام به‌رعایت آنها در طراحی، محاسبه، اجرا، بهره‌برداری و نگهداری ساختمان‌ها به‌منظور اطمینان از ایمنی، بهداشت، بهره‌دهی مناسب، آسایش و صرفه اقتصادی، این اطمینان را در میان مهندسان و صاحبان حرفه‌های ساختمانی به‌وجود می‌آورد که با پشت‌گرمی، به‌ایفای وظیفه‌ای که در توسعه و آبادانی کشور دارند مبادرت ورزند و از این رهگذر، سهم خود را در تحقق آرمان‌های والای انقلاب عینیت بخشند.

فرصت را مغتنم شمرده از اعضای محترم شورای تدوین مقررات ملی ساختمان و کمیته‌های تخصصی و سایر کسانی که به‌نحوی در تدوین، ترویج و کنترل اعمال مقررات ملی ساختمان در کشور کوشش می‌نمایند سپاسگزاری نموده و از اساتید، صاحب نظران، مهندسان و کلیه دست‌اندرکاران ساخت و ساز انتظار دارد با نظرات و پیشنهادات خود این دفتر را در غنای هرچه بیشتر مقررات مذکور یاری رسانند.

غلامرضا هوائی
مدیر کل امور مقررات ملی ساختمان

هیأت تهیه‌کننده مبحث بیستم مقررات ملی ساختمان (علایم و تابلوها)

الف) شورای تدوین مقررات ملی ساختمان

عضو	● دکتر محمدتقی احمدی
رییس	● مهندس محسن اکبرزاده
عضو	● دکتر محسن تهرانی‌زاده
عضو	● مهندس علی‌اصغر جلال‌زاده
عضو	● دکتر قاسم حیدری‌نژاد
عضو	● دکتر علی‌اکبر رضانیانپور
عضو	● دکتر علیرضا رهایی
عضو	● دکتر اصغر ساعد سمیعی
عضو	● دکتر محسن غفوری آشتیانی
عضو	● دکتر محمود گلابچی
عضو	● دکتر شاهرخ مالک
عضو	● مهندس شاپور طاحونی
عضو	● دکتر محمود مقدم
دبیر	● مهندس نادر نجیمی

ب) کمیته تخصصی مبحث بیستم «علایم و تابلوها»

رییس	● مهندس ناصر بنیادی
عضو	● محمدرضا بقاپور
عضو	● مهندس اسفندیار صدیقی

فهرست مطالب:

صفحه	عنوان
	بخش اول - کلیات
۱	۱-۲۰ مقدمه و اهداف
۱	۱-۱-۲۰ لزوم این مقررات و دامنه شمول آن
۱	۲-۱-۲۰ اهداف
۲	۲-۲۰ تعاریف و نحوه کاربرد
۲	۱-۲-۲۰ علائم ایمنی
۲	۲-۲-۲۰ رنگهای دارای مفهوم ایمنی
۲	۳-۲-۲۰ تابلوها و علائم تصویری
۲	۴-۲-۲۰ انواع تابلوها و علائم تصویری (از جهت کاربرد)
۲	۱-۴-۲-۲۰ تابلوها و علائم تصویری ایمنی در ساختمانها و کارگاهها
۲	(۱) علائم تصویری بازدارنده
۴	(۲) علائم تصویری هشداردهنده
۵	(۳) علائم تصویری الزام کننده
۶	(۴) علائم تصویری آگاه کننده نسبت به شرایط ایمن
۶	(۵) علائم خروج اضطراری و مسیرهای فرار
۷	(۶) علائم مکمل برای نشان دادن جهت خروج اضطراری
۷	(۷) علائم تصویری مربوط به کمک های اولیه
۸	(۸) علائم تصویری مربوط به تجهیزات اطفای حریق
۸	(۹) علائم مکمل جهت دار برای دسترسی به وسائل اطفای حریق
۸	۲-۴-۲-۲۰ تابلوی معرف کاربری
۸	۳-۴-۲-۲۰ تابلوی تبلیغاتی
۹	۴-۴-۲-۲۰ تابلوی انتظامی (ترافیکی)
۹	۵-۴-۲-۲۰ تابلوی نام ساختمان
۹	۶-۴-۲-۲۰ تابلوی راهنمای شهری و راهنمای مسیر
۹	۷-۴-۲-۲۰ تابلوی اطلاع رسانی
۹	۵-۲-۲۰ انواع تابلو و علائم تصویری (از جهت نوع مصالح، شکل و اتصال)

- ۱۰ ۶-۲-۲۰ انواع تابلو و علائم تصویری (از جهت مدت زمان استفاده)
- ۱۰ ۷-۲-۲۰ سازه علائم تصویری و تابلو
- ۱۰ ۸-۲-۲۰ آگهی علائم تصویری و تابلو
- ۱۰ ۹-۲-۲۰ سطح علائم تصویری و تابلو
- ۱۰ ۱۰-۲-۲۰ علائم تصویری و تابلوی ناهماهنگ با مقررات
- ۱۰ ۱۱-۲-۲۰ دارنده و مسئول علائم تصویری و تابلو
- ۱۰ ۱۲-۲-۲۰ مجوز علائم تصویری و تابلو
- ۱۰ ۱۳-۲-۲۰ مصالح علائم تصویری و تابلو
- ۱۱ ۱۴-۲-۲۰ مناطق ویژه (اعمال کنترل های خاص)
- ۱۱ ۱۵-۲-۲۰ علائم و تابلوهای نورانی
- ۱۱ ۱۶-۲-۲۰ علائم نوری
- ۱۱ ۱۷-۲-۲۰ علائم صوتی ایمنی
- ۱۱ ۱۸-۲-۲۰ علائم ایمنی کلامی
- ۱۲ ۱۹-۲-۲۰ علائم ایمنی با حرکات دست
- ۱۴ ۳-۲۰ ضوابط کلی
- ۱۴ ۱-۳-۲۰ محدوده نصب انواع علائم و تابلوها
- ۱۴ ۲-۳-۲۰ محدودیت مکان نصب علائم و تابلوها
- ۱۵ ۳-۳-۲۰ الزامات ساخت و نصب علائم و تابلوها
- ۱۵ ۴-۳-۲۰ الزامات ایستائی و سازه علائم و تابلوها
- ۱۶ ۵-۳-۲۰ الزامات نوع و مقاومت مصالح علائم و تابلوها
- ۱۶ ۶-۳-۲۰ الزامات الکتریکی علائم و تابلوها
- ۱۷ ۷-۳-۲۰ تعمیر و نگهداری علائم و تابلوها
- ۱۸ ۸-۳-۲۰ ضوابط کلی استفاده از علائم ایمنی تصویری و تابلوها
- ۱۸ ۹-۳-۲۰ ضوابط کلی استفاده از علائم ایمنی در برابر حریق
- ۱۹ ۱۰-۳-۲۰ ضوابط کلی استفاده از علائم نوری
- ۲۰ ۱۱-۳-۲۰ ضوابط کلی استفاده از علائم صوتی
- ۲۱ ۱۲-۳-۲۰ ضوابط کلی استفاده از علائم ایمنی کلامی
- ۲۱ ۱۳-۳-۲۰ ضوابط کلی استفاده از علائم ایمنی با حرکات دست
- ۲۱ ۱۴-۳-۲۰ ضوابط کلی استفاده از علائم ایمنی در اطراف محل خاکریزها و گودالهای با خطر
- ۲۲ سقوط یا تصادم ؛

بخش دوم - تابلوها و علائم هشداردهنده لازم در داخل ساختمان ها

- ۲۳ ۴-۲۰ علائم و چراغ های خروج اضطراری
۲۳ ۱-۴-۲۰ علائم خروج اضطراری
۲۴ ۲-۴-۲۰ چراغ های خروج اضطراری

بخش سوم - تابلوها و علائم هشداردهنده الزامی در کارگاه ها

- ۲۷ ۵-۲۰ ضوابط کلی علائم هشداردهنده الزامی در کارگاه ها
۲۹ ۶-۲۰ لزوم نصب علائم ایمنی بر روی مخازن و خطوط لوله حاوی مواد خطرناک
۲۹ ۱-۶-۲۰ کاربرد علائم برای نشانه گذاری مخازن و مجراهای دارای مواد خطرناک
۲۹ ۲-۶-۲۰ کاربرد علائم برای نشانه گذاری محوطه ها و مکانهای دارای مواد خطرناک
۲۹ ۳-۶-۲۰ علامتگذاری در کارگاههای موقت داخل جاده ها یا هنگام خط کشی خیابانها،
۲۹ برای اعلام موانع و محل های خطرناک

بخش چهارم - تابلوها و علائم در معابر و فضاهای شهری و محیط خارج از ساختمان

- ۳۱ ۷-۲۰ ضوابط کلی
۳۲ ۸-۲۰ تابلوهایی که نیاز به مجوز ندارند، تابلوهای نیازمند مجوز و تابلوهای غیرمجاز
۳۲ ۱-۸-۲۰ تابلوهایی که نیاز به مجوز از مدیریت های شهری ندارند
۳۲ ۲-۸-۲۰ تابلوهای غیرمجاز
۳۳ ۳-۸-۲۰ انواع پلاکها و تابلوهای مجاز
۳۴ ۹-۲۰ سطح مجاز تابلوها
۳۴ ۱۰-۲۰ محدوده نصب انواع تابلوها
۳۴ ۱-۱۰-۲۰ محدوده کلی نصب تابلوها
۳۴ ۲-۱۰-۲۰ ارتفاع حد زیرین تابلوها
۳۵ ۳-۱۰-۲۰ ارتفاع مجاز حد فوقانی تابلوها
۳۵ ۴-۱۰-۲۰ پیشروی مجاز تابلوها در حریم معابر عمومی
۳۵ ۵-۱۰-۲۰ حریم تابلوهای مختلف
۳۶ ۱۱-۲۰ خط و مطالب تابلوها
۳۶ ۱-۱۱-۲۰ مطالب تابلو
۳۷ ۲-۱۱-۲۰ خط در تابلو
۳۸ ۱۲-۲۰ رنگ و نورپردازی تابلوها

۳۸

۳۸

۳۹

۴۰

۲۰-۱۲-۱ رنگ

۲۰-۱۲-۲ نورپردازی در تابلوها

۲۰-۱۳ تابلوهای ناهماهنگ

پیوست : علائم تصویری رنگی

بخش اول - کلیات

۲۰-۱ مقدمه و اهداف

۲۰-۱-۱ لزوم این مقررات و دامنه شمول آن: مسئولین مؤسسات دولتی و عمومی و بخش خصوصی، کارفرمایان و مدیران کارگاهها و ساختمانها، به منظور حفظ سلامتی، بهداشت، ایمنی و آسایش و صرفه جوئی در منابع، ملزم به پیام رسانی در محیط کار و زندگی مردم به نحو مؤثر و مطلوب، توسط تابلوها و علائم بوده و باید در محل هائی که احتمال خطری تهدید کننده برای سلامتی و ایمنی افراد وجود دارد، علائم هشداردهنده نصب کنند.

نصب علائم ایمنی ذکر شده در این مقررات نمی تواند جانشین اقدامات لازم دیگر جهت کنترل و پیشگیری مانند نظارت های مهندسی، اصلاح روش کار و ایجاد شرایط کار بی خطر تلقی شود.

این قوانین شامل نظارت بر طراحی و ساخت و بهره برداری از پیام، سازه، محل نصب و دیگر الزامات برای کلیه علائم و تابلوهای مرسوم مانند پلاک ها، تابلوها و دیگر وسائل اطلاع رسانی از قبیل اشارات حرکتی دست، علائم صوتی، نوری، آژیرهای خطر و غیره است.

۲۰-۱-۲ اهداف: هدف کلی از تدوین این مقررات ساماندهی به تابلوها و علائم به منظور تأمین سلامت و بهداشت، ایمنی، آسایش و صرفه جوئی در منابع می باشد. بدین منظور علائم و تابلوها باید از نظر ارائه اطلاعات و هشدارهای ایمنی صحیح عمل نموده و از نظر ساخت و نصب بی خطر و ایمن بوده و پیام رسانی آنها خطرساز نباشد.

اهداف مورد نظر در تدوین بخش های مختلف این ضوابط به شرح زیر می باشند:

الف) بخش اول شامل تعاریف و ویژگی های کلی تابلوها و علائم و انواع و ضوابط کلی آنها.

ب) بخش دوم شامل مقررات کلی تابلوها و علائم هشدار دهنده و اطلاع رسان در داخل ساختمان به منظور تأمین علائم و تابلوها ایمنی مورد نیاز.

ج) بخش سوم شامل مقررات لازم جهت تابلوها و علائم هشدار دهنده در کارگاهها به منظور ارائه صحیح علائم ایمنی به کارگران و کارکنان کارگاه های ساختمانی و صنعتی و... و وحدت رویه و همسان سازی اینگونه علائم.

د) بخش چهارم شامل مقررات کلی تابلوها و علائم (هشدار دهنده، اطلاع رسان، تبلیغاتی و...) جهت نصب در محیط خارج از ساختمان، به منظور تأمین ایمنی و یا اطلاع رسانی مردم در زمان استفاده از فضاهای شهری و بویژه عبور و مرور سواره و پیاده.

۲۰-۲ تعاریف و نحوه کاربرد:

۲۰-۲-۱ **علائم ایمنی:** علائمی هستند که توسط تابلو، رنگ، علامت نورانی (روشنایی) یا علائم صوتی، ارتباط کلامی یا علائم ناشی از حرکت دست، توصیه‌ها و اطلاعاتی درباره ایمنی عمومی و بهداشت کار را انتقال می‌دهند و شامل تابلوها و علائم تصویری، علائم نورانی، علائم نوری، علائم صوتی، علائم کلامی و علائم ایمنی با حرکات دست می‌گردند.

۲۰-۲-۲ **رنگهای دارای مفهوم ایمنی:** در علائم تصویری، نورانی و نوری ایمنی رنگهای خاص دارای مفاهیم مشخصی است. جدول زیر تعیین کننده کلی این رنگ ها است^۱.

رنگ	معنا و مفهوم	دستورالعمل
قرمز	- علائم بازدارنده: - علائم نوری خطر: - وسائل اطفای حریق:	کار خطرناک ایست - توقف اضطراری دستگاه - تخلیه معرفی و موقعیت وسائل
زرد کهربائی	علائم هشداردهنده:	مواظب باشید - احتیاط کنید - بیازمائید
آبی	علائم الزام کننده:	کار یا اقدام خاص استفاده از وسایل حفاظت فردی
سبز	- علائم خروج اضطراری و کمک های اولیه: - شرایط ایمن:	دربها و خروجی‌ها، راههای فرار، امکانات وسایل کمک های اولیه برگشت به حالت عادی

۲۰-۲-۳ **تابلوها و علائم تصویری:** علائمی شامل ترکیبی از شکل، رنگ، نوشته، سمبل و نشانه تصویری که حاوی پیام مشخصی باشد. این علائم ممکن است دارای سازه یا فاقد آن بوده، به ساختمان یا دیواری الصاق یا روی زمین و نرده و امثال آن قرار گیرد.

۲۰-۲-۴ انواع تابلوها و علائم تصویری (از جهت کاربرد)

۲۰-۲-۴-۱ **تابلوها و علائم تصویری ایمنی در ساختمانها و کارگاه‌ها:** علائمی است که دارای پیام های منع کننده کاری خطرزا یا هشدار وجود خطری یا الزام به انجام کاری یا راههای گریز از خطر یا کمک های اولیه باشد. و شامل انواع زیر است:

(۱) علائم تصویری بازدارنده:

منع کننده کاری است که احتمال خطر را افزایش داده یا آن را به وجود می‌آورد.

۱- یادآوری: کلیه علائم تصویری بصورت رنگی در پیوست این بحث مشخص شده است.

خصوصیات اصلی:

الف) دایره ای شکل

ب) نشانه تصویری به رنگ سیاه روی زمینه سفید با حاشیه دایره و خط مورب (از چپ به راست) به رنگ قرمز (قسمت قرمز رنگ باید حداقل ۳۵٪ سطح علامت را بپوشاند).

آتش نیافروزید

سیگار نکشید

عبور پیاده
ممنوع

با آب خاموش نکنید

آب آشامیدنی نیست

ورود افراد متفرقه ممنوع

ورود وسایل نقلیه صنعتی ممنوع

دست نزنید

(۲) علائم تصویری هشدار دهنده:

علائمی که احتمال خطری را هشدار می دهند.

خصوصیات اصلی:

الف) مثلثی شکل

ب) نشانه تصویری به رنگ سیاه روی زمینه زرد با حاشیه سیاه (قسمت زرد رنگ حداقل ۵۰٪ سطح علامت را بپوشاند).

خطر مواد آتش زا

خطر مواد منفجره

خطر مواد سمی

خطر مواد خورنده

خطر مواد رادیو اکتیو

خطر سقوط بار

خطر وسایل نقلیه صنعتی

خطر برق

خطر

خطر اشعه لیزر

خطر مواد اکسید کننده

خطر پرتو رادیو اکتیو

خطر میدان مغناطیسی

خطر موانع

خطر افتادن

خطر میکروبی

خطر یخ زدن

خطر مواد محرک و مضر

(۳) علائم تصویری الزام کننده:

علائمی که الزام و اجبار کننده کار خاصی است.

خصوصیات اصلی:

الف) دایره ای شکل

ب) نشانه تصویری سفید رنگ روی زمینه آبی (قسمت آبی رنگ حداقل ۵۰٪ سطح علامت را بپوشاند).

استفاده از عینک ایمنی الزامی است

استفاده از کلاه ایمنی الزامی است

استفاده از گوشی ایمنی الزامی است

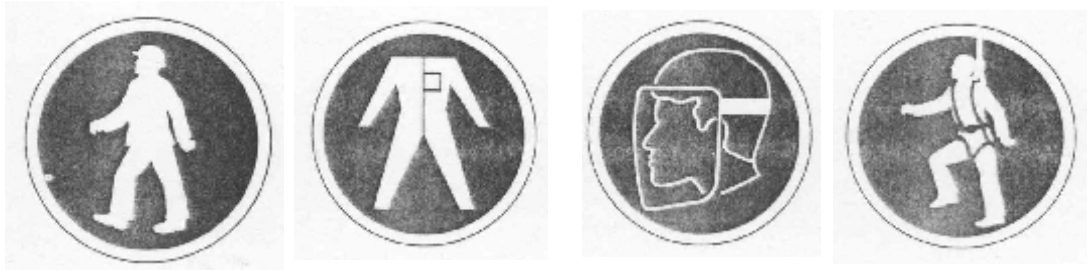
استفاده از ماسک ایمنی الزامی است

استفاده از کفش ایمنی الزامی است

استفاده از دستکش ایمنی الزامی است

مسیر عابر پیاده

استفاده از لباس
ایمنی الزامی است

استفاده از محافظ
صورت الزامی است

استفاده از کمربند
ایمنی الزامی است

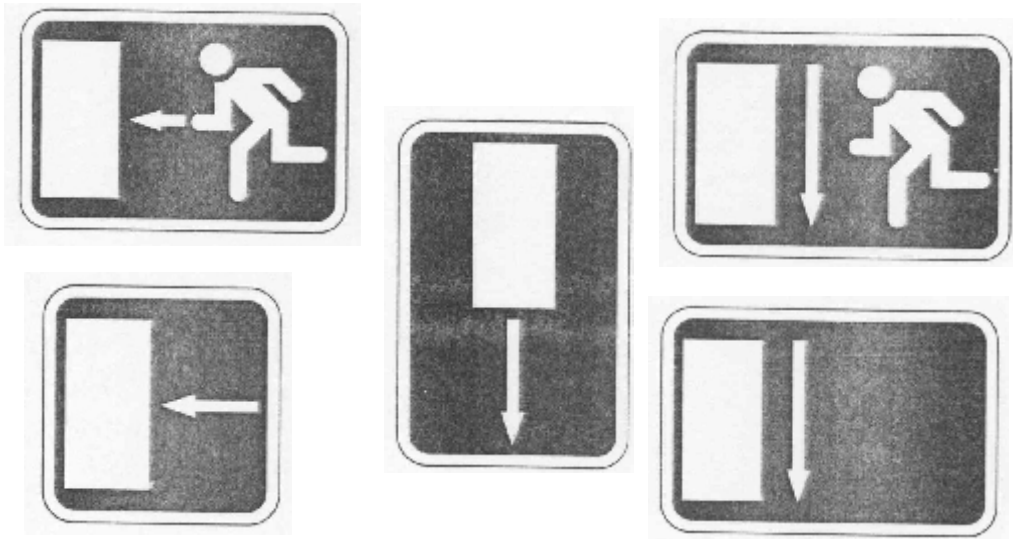
(۴) علائم تصویری آگاه کننده نسبت به شرایط ایمن:

علائم تصویری مربوط به خروج اضطراری و کمک های اولیه : علائمی که اطلاعاتی را راجع به امکانات نجات و امدادی مثل خروج اضطراری و راه فرار، کمک های اولیه و ... ارائه می کنند.
خصوصیات اصلی:

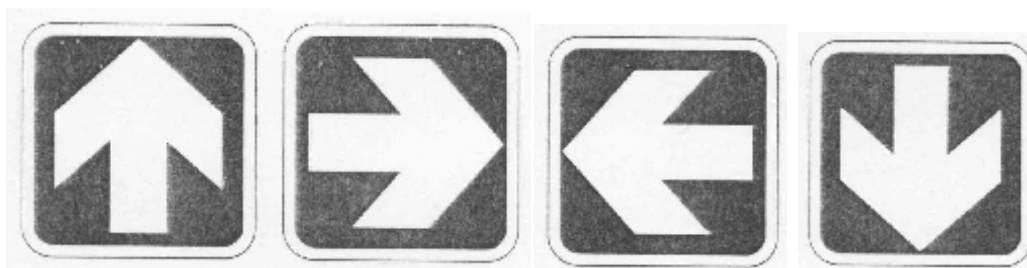
الف) مربع یا مستطیل شکل

ب) نشانه تصویری سفید رنگ روی زمینه سبز (قسمت سبز رنگ حداقل ۵۰٪ سطح علامت را بپوشاند).

(۵) علائم خروج اضطراری و مسیر های فرار

(۶) علائم مکمل برای نشان دادن جهت خروج اضطراری

(۷) علائم تصویری مربوط به کمک های اولیه

علائمی که اطلاعاتی را راجع به امکانات کمک های اولیه و ... ارائه می کنند.

کمک های اولیه

دوش اضطراری

شستشوی چشم

تلفن اضطراری

برانکاره (تخت روان)

(۸) علائم تصویری مربوط به تجهیزات اطفای حریق:

علائمی که اطلاعاتی را راجع به امکانات و تجهیزات اطفای حریق ارائه می کنند.

خصوصیات اصلی :

الف) مربع یا مستطیل شکل

ب) نشانه تصویری سفید رنگ روی زمینه قرمز (قسمت قرمز رنگ حداقل ۵۰٪ سطح علامت را بپوشاند).

کپسول اطفای
حریق

شلنگ اطفای
حریق

نرده بان

تلفن اضطراری
حریق

(۹) علائم مکمل جهت دار برای دسترسی به وسائل اطفای حریق

۲۰-۲-۴-۲ **نابلوی معرف کاربری:** تابلویی است که دارای هرگونه نوشته شامل حروف، اعداد، اشکال، تصاویر، تزئینات، نمادها، یا نظائر آنها باشد و به منظور پیام رسانی درباره معرفی کاربری در همان ملک یا ساختمان نصب شود و از معبر عمومی قابل رویت باشد. (مانند تابلو مغازه ها و ادارات و ...)

۲۰-۲-۴-۳ **نابلوی تبلیغاتی:** تابلویی است که اشاره به کسب، خدمات یا تسهیلات و تأسیساتی می کند که معرف کاربری های موجود در محل نصب آن نباشد و یا اگر در آن محل نصب شده، از نظر مسئولین پیامی تبلیغاتی محسوب شود.

۲۰-۲-۴-۴ **تابلوی انتظامی (ترافیکی):** تابلویی است که پیامی را جهت تنظیم، هشدار یا راهنمایی عبور و مرور وسائل نقلیه یا مردم، به کمک حروف یا علائم، انتقال می دهد.

۲۰-۲-۴-۵ **تابلوی نام ساختمان:** تابلویی است که به منظور معرفی ساختمان، در محلهای مجاز نصب می گردد.

۲۰-۲-۴-۶ **تابلوی راهنمای شهری و راهنمای مسیر:** تابلویی است که در حریم خیابانها و یا سایر فضاهای شهری قرار گرفته و اشاره به محل وقوع کاربری، مقصد یا مسیر مناسب برای مراجعه مردم (سواره یا پیاده) می نماید.

۲۰-۲-۴-۷ **تابلوی اطلاع رسانی:** تابلویی است که حاوی اطلاعات شهری در محله، ناحیه و یا شهر باشد.

۲۰-۲-۵ انواع تابلو و علائم تصویری (از جهت نوع مصالح، شکل و اتصال)

الف- **تابلو و علائم تصویری کتیبه (افقی):** مستقیماً منطبق و متصل به دیواره خارجی بنا یا عناصر سازه ای به صورت موازی با دیوار خارجی بنا نصب می گردند.

ب- **تابلو و علائم تصویری طره (عمودی):** به صورت عمود بر دیواره یا نمای ساختمان و سازه نصب می گردند.

ج- **تابلو و علائم تصویری حجم دار:** ضخامت آنها بیش از ۲۵ سانتیمتر بوده، و یا در آنها از عناصر حجم دار که بیش از ۲۵ سانتیمتر ضخامت دارند استفاده شده باشد.

د- **تابلو و علائم تصویری روی بام:** هر نوع علامت تصویری که بر بام ساختمان نصب گردد.

ه- **تابلو و علائم تصویری ایستاده (با پایه مستقل):** توسط پایه نگهدارنده روی زمین قرار می گیرند. پایه نگهدارنده می تواند سازه خاص تابلو یا نرده یا دیوار باشد.

و- **تابلو و علائم تصویری روی سایبان:** به سایبانهای بنا نصب یا ترسیم شده و یا از آنها آویخته باشند. این سایبان ها به سازه هایی که با پوشش های مناسب پوشانده شده و از جداره ساختمان بیرون زده و بخشی از فضای مجاور بنا را می پوشاند، گفته می شود.

ز- **تابلو و علائم تصویری متحرک:** تمام یا بخشی از آنها به منظور خاصی حرکت کند.

ح- **تابلو و علائم تصویری قابل حمل:** قابلیت جابجائی به مکانی دیگر دارند.

ط- **تابلو و علائم تصویری الکتریکی:** تابلویی است که سیم کشی برق داشته و کارکرد آن در همه اوقات یا گاهی با نیروی برق است. ولی علائم تصویری و تابلوهایی که با منبع روشنایی خارجی نورپردازی می شوند مشمول آن نیستند.

ی- **شیشه نویسی:** هر آگهی منصوب، منقوش و متصل به سطح شفاف وینترین و یا قرار گرفته در پشت شیشه که از بیرون قابل تشخیص باشد شیشه نویسی محسوب میشود.

ک- پلاک: تابلوهای کوچک با حداکثر مساحت تعیین شده در مقررات که پیام هائی چون معرفی کاربری های مستقر در بنا را دارد.
ل- پرچم: علائمی منصوب بر پایه از مصالح قابل انعطاف مثل پارچه و ... است.

۲۰-۲-۶ انواع تابلو و علائم تصویری (از جهت مدت زمان استفاده):

الف - علائم تصویری و تابلوی موقت: برای مدتی محدود به نمایش در می آید. در چنین تابلوهایی استفاده از مصالح مقاوم الزامی نیست، اما نکات ایمنی باید رعایت گردد.
ب- علائم تصویری و تابلوی دائم: تابلوهایی هستند که محدودیتی از نظر مدت زمان نصب نداشته باشند. تابلوهایی که جواز نصب آنها دارای زمان محدود است نیز در صورتی که امکان تمدید جواز داشته باشند، تابلوی دائم محسوب می گردند.

۲۰-۲-۷ سازه علائم تصویری و تابلو: وسیله نگهدارنده سطح آگهی علائم تصویری و تابلوست.

۲۰-۲-۸ آگهی علائم تصویری و تابلو: شامل پیام تصویری، رنگ و مطالب آنها است.

۲۰-۲-۹ سطح علائم تصویری و تابلو: سطح یکپارچه درون قاب و سازه علائم تصویری و تابلو یا در صورت نبود قاب، سطح یکپارچه آگهی پیام آن است.

۲۰-۲-۱۰ علائم تصویری و تابلوی ناهماهنگ با مقررات: تابلویی است که مغایر با این مقررات و ضوابط مصوب دیگر باشد.

۲۰-۲-۱۱ دارنده و مسئول علائم تصویری و تابلو: دارنده جواز، مسئول علائم تصویری و تابلو شناخته میشود. در مواردی که نیاز به اخذ جواز نباشد، مسئولین مؤسسات و نهادهای عمومی و ... که نصب آن علائم تصویری و تابلو در حیطة وظایف آنهاست مسئول شناخته می شوند.

۲۰-۲-۱۲ مجوز علائم تصویری و تابلو: پروانه نصب تابلو است که پس از انطباق آن با مشخصات مجاز، توسط نهاد مسئول صادر و به متقاضی ارائه می گردد.

۲۰-۲-۱۳ مصالح علائم تصویری و تابلو: مصالح بکار رفته برای ساخت علائم تصویری و تابلو، به استثنای تابلوهای موقت، بسته به اندازه و نوع آن بعنوان یک سازه شهری باید هماهنگ با مصالح مجاز در مبحث پنجم مقررات ملی ساختمان باشد.

۲۰-۲-۱۴ مناطق ویژه (اعمال کنترل های خاص): ساختمان یا مجموعه یا بخشی از شهر که به لحاظ خصوصیات تاریخی، طبیعی و غیره یا به لحاظ مدیریت واحد و با صلاحدید مراجع ذیربط، که در آنجا رعایت مقررات محدود کننده تری برای علائم تصویری و تابلوها، نسبت به سایر مناطق و ساختمانها اعمال گردد.

۲۰-۲-۱۵ علائم و تابلوهای نورانی: علائمی با نور پردازی داخلی که سطح آنها از موادی ساخته شده که نور از آن عبور کرده و سطح تابلو روشن و پیام واضح می شود. رنگ و شکل و پیام علائم نورانی ایمنی همانند علائم تصویری ایمنی (بند ۲۰-۲-۱) تابع جدول رنگ های ایمنی و خصوصیات مندرج در بند ۲۰-۲-۲ است.

۲۰-۲-۱۶ علائم نوری:

پیام هائی بصری است که انتشار آنها با استفاده از تابش نورهای دارای مفهوم رنگهای ایمنی (بند ۲۰-۲-۲) صورت می گیرد و می تواند بصورت ثابت یا چشمک زن با دور و فرکانس خاموش و روشنی مختلف پیام خود را ارائه نماید. چنانچه دستگاه علامت دهنده، علامت پیوسته (دائمی) و متناوب نوری منتشر نماید، از علائم متناوب بایستی برای در جات بالای خطر و یا نیازهای فوری استفاده نمود. مدت زمان چشمک زدن علائم متناوب و یا تعداد آن در مدت معین باید طوری باشد که مفهوم پیام ابلاغی بوضوح برداشت شود و از هرگونه تداخل و ابهام با دیگر علائم جلوگیری کند.

۲۰-۲-۱۷ علائم صوتی ایمنی:

پیام هائی شنیداری است که انتشار آنها با فرکانس ثابت یا متغیر صدای مصنوعی ایجاد می شود (مانند آژیر خطر). برای اینکه علائم صوتی در فواصل طولانی تر قابل شنود باشند لازم است فرکانس علامت صوتی به طرز قابل توجهی از حدود صداهای محیط بالاتر باشد (برای مثال ۱۰db بالاتر از سطح صدای محیط در همان فرکانس)، بطوریکه اصوات به سادگی قابل تشخیص و گوش خراش نباشد.

۲۰-۲-۱۸ علائم ایمنی کلامی: پیام های ایمنی از قبل هماهنگ و تعیین شده که توسط انسان و یا صدای مصنوعی بصورت زنده یا ضبط شده ارائه می شود. از علائم ایمنی کلامی می توان به منظور هدایت عملیات مخاطره آمیز استفاده نمود. مکالمات اینگونه پیام ها باید واضح و خلاصه و به راحتی قابل درک باشد. چنانچه به جای علائم دستی از علائم کلامی استفاده شود باید از لغات جدول زیر استفاده شود و در صورت استفاده توأم هماهنگ باشند.

کلمه	مفهوم کلمه
شروع	شروع عملیات
ایست	قطع موقت عملیات
پایان	پایان عملیات
بالا	بالا بردن یک بار
پایین	پایین بردن یک بار
جلو	حرکت به جلو
عقب	حرکت به عقب
راست	حرکت به سمت راست علامت دهنده
چپ	حرکت به سمت چپ علامت دهنده
خطر	توقف اضطراری
سریع	برای تسریع حرکت

۲۰-۲-۱۹ **علائم ایمنی با حرکات دست:** حرکت یا جابه جایی بازوها و یا دستها، دارای مفهوم خاصی در رساندن پیام به شخص در حال انجام کار خطرناک (به خاطر حفظ ایمنی جان خود و سایرین) است. در جاهایی که علائم ایمنی حرکات دست مورد استفاده قرار می گیرند باید از علائم زیر استفاده شود:

پیام	شرح	نمایش
علائم کلی		
شروع فرمان	دوبازو کاملاً باز (۱۸۰ درجه) و کف دستها رو به جلو باشد	
توقف (پایان حرکت، قطع)	بازوی راست به طرف بالا طوری که کف دستها روبه جلو باشد	
پایان کل عملیات	دو دست در حوالی سینه چفت شوند	

		حرکات عمودی
	بازوی راست بطرف بالا طوری که کف دست رو به جلو دارای حرکت دایره ای آهسته باشد	بالا بردن
	بازوی دست راست بطرف پائین با کف دست رو به داخل و دارای حرکت دایره ای آهسته باشد	پائین آوردن
	فاصله بین دو دست بیانگر حدود فاصله باشد	فاصله عمودی
		حرکات افقی
	دستها خم شده و کف دستها روبه بالا و ساعدها حرکت آهسته به سمت بدن دارند	حرکت به جلو
	دستها خم شده و کف دستها روبه پائین و ساعدها حرکت آهسته برخلاف سمت بدن دارند	حرکت به عقب
	دست راست بصورت کشیده باز شده، کف دست به سمت پائین و بازو حرکت محدودی به سمت راست دارد	راست
	دست چپ بصورت کشیده باز شده، کف دست به سمت پائین و بازو حرکت محدودی به سمت چپ دارد	چپ
	دستها فاصله تقریبی را نشان می دهد	فاصله افقی
		خطر
	دستها با کف دست به جلو به سمت بالا همه حرکات سریعتر همه حرکات آهسته تر	توقف اضطراری سریع آهسته

۲۰-۳ ضوابط کلی

۲۰-۳-۱ محدوده نصب انواع علائم و تابلوها :

۲۰-۳-۱-۱ فاصله از خطوط برق فشار قوی: محل نصب تابلوها و سازه علائم و دستگاه های انتشار دهنده آنها باید حد اقل ۱/۸۰ متر فاصله افقی و ۳/۶۰ متر فاصله عمودی از خطوط انتقال برق فشار قوی داشته باشد.

۲۰-۳-۱-۲ فاصله از پله فرار و خروجی ها : تابلو یا سازه علائم و دستگاههای انتشار دهنده آنها باید به گونه ای ساخته شوند که هیچ بخشی از سطح یا پایه آنها مانع استفاده از هر نوع پله فرار و خروجی ها نباشد.

۲۰-۳-۱-۳ مسدود نکردن روزنه ها : تابلوها و علائم تصویری نباید مانع عبور هوا و نور به داخل بنا شوند . تابلو هایی که در ۱/۵ متری دیوار خارجی بناهای دارای بازشو ساخته میشوند ، باید از جنس مواد نسوز و یا پلاستیک های تأیید شده باشد.

۲۰-۳-۱-۴ بر بالاترین نقطه همه ساختمانها و سازه های بلند تر از ۲۰ متر باید حداقل یک علامت نوری (چراغ چشمک زن) قرمز رنگ نصب گردد.

۲۰-۳-۱-۵ در داخل ساختمان ها تابلوهای مشخص کننده راههای خروج و محل وسایل اطفای حریق، بعلت جمع شدن دود ناشی از حریق در بالا، باید در ارتفاع پائین تر از سقف (تابلوهای روی دیوار در ارتفاع ۱/۷ تا ۲ متر و تابلوهای روی درب ها تا حداکثر ۲/۵ متر بالاتر از کف) نصب گردد. در محل های با احتمال خطر یا وجود مواد قابل اشتعال زیاد، علاوه بر علائم و تابلوهای الزامی، نصب تابلوهای کوچک دیواری در ارتفاع نزدیک کف و حتی علائم روی کف توصیه می شود.

۲۰-۳-۲ محدودیت مکان نصب علائم و تابلوها :

۲۰-۳-۲-۱ نصب علائم و تابلوها بر تیرهای برق، پایه های علائم و چراغهای راهنمای رانندگی، درختان ، صخره ها و سایر عناصر طبیعی ممنوع است.

۲۰-۳-۲-۲ نصب تابلوی تبلیغاتی بصورتی که مانع از دیده شدن تابلوی نصب شده قانونی دیگر گردد ، ممنوع است .

۲۰-۳-۲-۳ نصب تابلو علائم دیگری که به تشخیص مسئولین باعث پنهان شدن همه یا قسمتی از هر تابلو یا چراغ هشدار دهنده و انتظامی و راهنمای رانندگی و راهنمای شهری باشد و یا به هر صورت مزاحم کارکرد آنها گردد، ممنوع است .

۲۰-۳-۲-۴ نصب علائم و تابلوها، بصورتیکه پنجره یا درب، راه پله و نردبام، راه گریز از حریق، راه عبور آتش نشان ها، بازشو و نورگیر و راه تهویه را در ساختمانی ببندد ممنوع است .

۲۰-۳-۲-۵ در ساختمانهایی که در طرح آنها محل نصب تابلوها پیش بینی شده (و این محل نصب به تأیید مسئولین امور تابلو رسیده و با این مقررات منافاتی نداشته باشد)، دارندگان تابلو موظفند تابلو خود را در محل تعیین شده نصب نمایند.

۲۰-۳-۳ الزامات ساخت و نصب علائم و تابلوها :

۲۰-۳-۳-۱ در کلیه تابلوها و علائم در صورتی که دارای تجهیزات الکتریکی داخلی باشد، باید تمهیدات لازم به منظور جلوگیری از نفوذ آب به داخل آن، پیش بینی گردد.

۲۰-۳-۳-۲ ترسیم پیام علائم تصویری و تابلوها با رنگ و غیره، مستقیم روی دیوار یا روی سایر عناصر ساختمانی و طبیعی مانند درخت و صخره بصورتی که قابل برچیدن نباشد ممنوع است.

۲۰-۳-۳-۳ تابلوها و علائم تصویری به غیر از تابلوها و علائم متحرک، شامل پایه ها و ادوات الکتریکی و نورپردازی آنها باید بصورت ثابت طراحی شوند. نصب تابلو و علائم تصویری بصورتی که پس از نصب، تمامی یا بخشی از آن دارای هرگونه حرکتی به صورت لرزش، چرخش و حرکت توسط جریان هوا باشد ممنوع است.

۲۰-۳-۳-۴ در ساخت تابلوها و علائم حتی الامکان باید از ایجاد سکوها، سوراخ ها و درزهای غیر معمول که محل جمع شدن گرد و غبار و بوجود آمدن لانه پرندگان و انبار تجهیزات و وسائل اضافی شود، اجتناب کرد.

۲۰-۳-۴ الزامات ایستائی و سازه علائم و تابلوها:

۲۰-۳-۴-۱ تابلوها و علائم و دستگاه های منتشر کننده آنها باید بگونه ای ساخته شوند که در مقابل عوامل مخربی چون باد های شدید، زمین لرزه، رطوبت، حریق و ... از مقاومت کافی برخوردار باشد.

۲۰-۳-۴-۲ طراحی تابلوها و علائم تصویری که سطحی بزرگتر از ۸ متر مربع دارند باید به تأیید مهندس محاسب دارای پروانه اشتغال (حداقل پایه سه) برسد. این تابلوها و سازه های آنها نباید تنها بر عناصر غیر مقاومی چون دست انداز و قرنیز ساختمان متکی گردد.

۲۰-۳-۴-۳ در الصاق تابلوها و علائم تصویری دیواری و طره بر بدنه خارجی ساختمان ها باید از بست های نگهدارنده فولادی و رول پلاک فلزی، به نحوی که از استحکام مطلوبی برخوردار باشد استفاده شود. کیفیت و تعداد بست ها و نگهدارنده های مذکور باید به نحوی تنظیم شود که نیمی از آنها نیز برای مقاومت در برابر کلیه شرایط احتمالی کافی باشد.

۲۰-۳-۴-۴ محاسبات پی مورد نیاز سازه تابلوها و علائم باید مطابق با مبحث ۷ (پی و بی سازی)، با بررسی ژئوتکنیکی و شناسائی خاک و همچنین مبحث ۹ (طرح و اجرای ساختمانهای بتن آرمه) انجام گیرد.

۲۰-۳-۴-۵ نحوه اتصالات سازه های فولادی باید مطابق با راهنمای اتصالات در ساختمان های فولادی، منتشر شده توسط دفتر تدوین و ترویج مقررات ملی ساختمان و همچنین راهنمای مبحث دهم مقررات ملی ساختمان، جلد دوم باشد.

۲۰-۳-۴-۶ سازه تابلوها و علائم باید مطابق موارد ذکر شده در مبحث نهم مقررات ملی ساختمان (طرح و اجرای ساختمانهای بتن آرمه) طرح و محاسبه گردد، که عمده ترین آنها به قرار زیر است: بار مرده، سربارها و بارهای زنده از جمله بار برف، رانش خاک، فشار هیدرواستاتیک نیروی باد، نیروهای ناشی از زلزله و سایر عوامل مانند انقباض و انبساط ناشی از دما، ترکیب بندی بتن، تغییرات رطوبت و نشستهای نامتجانس. این بارها باید با رعایت ضوابط و مقررات مندرج در مبحث ششم مقررات ملی ساختمان ایران ارزیابی و محاسبه گردد.

۲۰-۳-۵ الزامات نوع و مقاومت مصالح علائم و تابلوها:

۲۰-۳-۵-۱ نوع مصالح تابلوها و علائم (غیر از تابلوها و علائم تصویری موقت) و پایه های نگهدارنده آن باید بادوام و مقاوم باشند و پوسیده و خراب نشوند.

۲۰-۳-۵-۲ استفاده از مصالح قابل احتراق چون چوب، کاغذ و پلاستیک های قابل اشتعال سریع، در تابلوها و علائم تصویری دارای ادوات الکتریکی ممنوع است.

۲۰-۳-۵-۳ استفاده از سطوح شیشه ای در تابلوها و علائم تصویری (غیر از شیشه نویسی) ممنوع است مگر آنکه از شیشه های نشکن بوده یا دارای شبکه محافظ داخلی باشند.

۲۰-۳-۵-۴ پایه های نگهدارنده تابلوها و علائم تصویری در صورتی که داخل زمین کار گذاشته شود باید درون شالوده بتنی قرار گیرند.

۲۰-۳-۵-۵ در تابلوها و علائم تصویری که روی نمای ساختمان قرار می گیرند، برای سازگاری و هماهنگی با معماری ساختمان، استفاده از مصالح نما، توصیه می شود.

۲۰-۳-۶ الزامات الکتریکی علائم و تابلوها:

۲۰-۳-۶-۱ سیم ها و تجهیزات الکتریکی باید مطابق ضوابط مبحث سیزدهم مقررات ملی ساختمان (طرح و اجرای تاسیسات برقی ساختمان ها) اجرا شده و دارای روکش و عایق مناسب بوده و بصورت ثابت نصب گردند.

۲۰-۳-۶-۲ در مواقع قطع برق وجود ابزار پشتیبان برای تابلوها و علائم تصویری ایمنی که از قدرت برق بهره می‌گیرند الزامی است. مگر در صورتی که قطع برق خود از بین برنده خطر باشد.

۲۰-۳-۶-۳ تابلوها و علائم ایمنی و اضطراری باید طوری سازماندهی و نظارت شوند که در مدت فعالیت کاربری روشن باشند.

۲۰-۳-۶-۴ در پیچ‌های فیوز و بازدید تجهیزات الکتریکی تابلوها و علائم ایمنی باید به گونه‌ای طراحی شود که از دسترس کودکان دور بوده و تنها با کلید مخصوص باز و بسته شود.

۲۰-۳-۶-۵ در تابلوها و علائم نورانی اگر سطح نمایش تابلو از جنس پلاستیک شفاف یا نیمه شفاف و یا مصالح مشابه باشد، لامپ‌های روشنایی و تجهیزات الکتریکی باید حداقل ۵ سانتیمتر از سطح ورقه‌های پلاستیک فاصله داشته باشند.

۲۰-۳-۶-۶ در هیچ تابلو و علامت تصویری نمی‌توان از نور پردازی غیر الکتریکی چون شعله و آتش استفاده کرد، مگر در موارد خاص مانند پالایشگاه‌های مواد نفتی و با کسب اجازه از مسئولین اجرای مقررات.

۲۰-۳-۷ تعمیر و نگهداری علائم و تابلوها:

۲۰-۳-۷-۱ دارنده تابلوها و علائم تصویری مسئولیت قانونی در برابر حوادث احتمالی، مانند سقوط، پرتاب قطعات، برق گرفتگی و سایر مخاطرات ناشی از نگهداری آنها در شرایط غیرایمن را دارد. در کارگاه‌های ساختمانی مسئول کارگاه مسئولیت نصب و آموزش علائم و تابلوها را به عهده دارد.

۲۰-۳-۷-۲ تمام تابلوها و علائم ایمنی باید در شرایط مناسب نگهداری شوند. بطوریکه قصد و منظور اصلی را به درستی اطلاع‌رسانی نمایند. نگهداری در شرایط مناسب شامل تمیز نمودن عادی تا کنترل مرتب علائم چراغ‌دار و صوتی و نهایتاً اطمینان از کارکرد صحیح آنها می‌گردد.

۲۰-۳-۷-۳ نظافت، تعمیر و رنگ‌کاری تابلو به صورتیکه مغایرتی با مشخصات مجوز نداشته باشد ضروری است و نیاز به اخذ مجدد مجوز ندارد.

۲۰-۳-۷-۴ چنانچه برای تعمیر تابلو نیاز به جابجایی آن از محل نصب باشد، در صورت تأیید و تحت نظارت مسئولین ذیربط استفاده از تابلو موقت جایگزین حداکثر به مدت یکماه مجاز است.

۲۰-۳-۷-۵ چنانچه نصب و جابجایی یا برچیدن تابلوها و علائم تصویری موجب خسارت یا آسیب به محل نصب شود و یا وضعیت نابهنجار در محل نصب و ناهماهنگی در نمای شهری ایجاد کند، دارنده تابلو و علامت و در صورت عدم دسترسی، مالک ملک موظف به تعمیر و بازسازی محل نصب است.

۲۰-۳-۷-۶ چنانچه به نحوی مشخصات محل نصب علائم تصویری و تابلوها تغییر کند، بطوری که این تغییر موجب تغییر مشخصات آنها گردد، مالک و دارنده علائم تصویری و تابلوها موظف است وضعیت قرارگیری تابلو را طوری تصحیح کند که مجدداً مطابقت تابلو با مقررات مصوب تأمین گردد. ۲۰-۳-۷-۷ نظارت بر تابلوها و علائم - بازدید از تابلوها توسط مسئول ذیصلاح به منظور پایدار بودن، استحکام و ایمنی تابلو و سازه آن باید حداقل در مراحل زیر انجام گیرد:

الف) قبل از شروع به استفاده از آن،

ب) پس از هرگونه تغییرات و ایجاد وقفه در استفاده از آن،

ج) پس از وقوع باد، طوفان، زلزله و عوامل مشابه که استحکام و پایداری مورد تردید قرار گیرد.

۲۰-۳-۸ ضوابط کلی استفاده از علائم ایمنی تصویری و تابلوها:

۲۰-۳-۸-۱ علائم تصویری استفاده شده، ممکن است تفاوت های ناچیزی با علائم مشخص شده در این مقررات داشته باشد، چنین علائمی بشرط آنکه دارای مفهوم بوده و در تصمیم گیری مانعی ایجاد نکند، مجاز است.

۲۰-۳-۸-۲ بازتاب نوری و تیرگی رنگ تابلو باید طوری باشد که به راحتی قابل رؤیت و درک باشد.

۲۰-۳-۸-۳ تابلوها و علائم تصویری ایمنی باید در ارتفاع مناسب و در دید چشم نصب شوند. در مکانهایی که نور طبیعی ضعیف است، باید از رنگهای بازتاب نور و خود نور و مواد شب رنگ و یا نور مصنوعی استفاده کرد.

۲۰-۳-۸-۴ زمانی که خطر مصرح در تابلو، دیگر وجود نداشته باشد، تابلو باید سریعاً از محل برچیده شود.

۲۰-۳-۹ ضوابط کلی استفاده از علائم ایمنی در برابر حریق:

۲۰-۳-۹-۱ اگر نور طبیعی در محل نصب «علائم ایمنی در برابر حریق» کم باشد، فراهم نمودن روشنایی کافی از طریق چراغ های روشنایی اضطراری یا ساختن علائم با شب رنگ های بازتاب نور الزامی است.

۲۰-۳-۹-۲ هنگام حریق استفاده از علائم مکمل نوری، کلامی یا صوتی به منظور هدایت به خروجی های اضطراری و مسیرهای فرار و مکان استقرار تجهیزات اطفاء حریق توصیه می شود.

۲۰-۳-۹-۳ رنگهای ایمنی در برابر حریق به شرح زیر می باشد :

رنگ	مفهوم رنگ	راهنمایی کننده در مورد
قرمز	تجهیزات اطفاء حریق	شناسائی و مکان یابی
سبز	خروج اضطراری	درب ها (ورودی ها) - خروجی ها - راه های فرار

۲۰-۳-۹-۴ رنگ قرمز مشخص کننده مکان تجهیزات اطفاء حریق می باشد. مکان تجهیزات با به کارگیری تابلو و یا بارنگ آمیزی پس زمینه ای که تجهیزات روی آن قرار دارند مشخص می شود. در صورتیکه تجهیزات به طور عمده قرمز باشند ممکن است به تشخیص مسئولین نیاز به رنگ کردن پس زمینه وجود نداشته باشد.

۲۰-۳-۹-۵ اگر بنا به هر دلیلی تجهیزات آتش نشانی در مکانی دور از دید مستقیم قرار داشته باشد، باید مکان آنها با علائم و جهت نماهای مناسب تجهیزات آتش نشانی طبق مشخصات «علائم تصویری ایمنی» معین شود.

۲۰-۳-۹-۶ علامت تصویری ایمنی می تواند با متن

نوشتاری همراه شود، اما متن نوشتاری به تنهایی به عنوان علامت تصویری ایمنی کفایت نمی کند. شماره تلفن آتش نشانی می تواند بعنوان مکمل در جوار علامت تصویری

ذکر شود. نصب تابلوی حاوی پلان معماری هر طبقه با تعیین موقعیت وسایل اطفای حریق و راه های خروج در آن توصیه می شود.

۲۰-۳-۹-۷ مجوز صادره جهت سیستم های اعلام و اطفای حریق باید بصورت ادواری کنترل شود. همچنین تعمیر، حفظ و نگهداری سیستم های اعلام و اطفای حریق الزامی است.

۲۰-۳-۱۰ ضوابط کلی استفاده از علائم نوری:

۲۰-۳-۱۰-۱ علامت باید به میزان کافی روشن و قابل رویت بوده، اما باعث خیره شدن چشم نشود.

۲۰-۳-۱۰-۲ رنگ علائم نوری ایمنی باید هماهنگ و مطابق جدول رنگهای ایمنی باشد.

۲۰-۳-۱۰-۳ به منظور جلوگیری از سردرگمی، از به کار بردن چند علامت هشدار ایمنی نوری در کنار یکدیگر یا در نزدیکی یک منبع نور مشابه اجتناب شود.

۲۰-۳-۱۰-۴ اگر یک علامت نوری بتواند به دوشکل روشن دائمی و یا چشمک‌زن و گردان عمل نماید، در موارد لازم از حالت چشمک‌زن و گردان استفاده گردد تا باعث القاء میزان خطر بالاتر و فوریت بیشتر شود.

۲۰-۳-۱۰-۵ دور و فرکانس خاموش و روشنی یک علامت ایمنی چشمک‌زن باید به گونه‌ای انتخاب شود که پیام به‌طور کامل منتقل گردد و باعث سردرگمی و اختلاط با دیگر علامتهای نوری موجود در محل، مانند علائم همیشه روشن نشود.

۲۰-۳-۱۰-۶ اگر یک علامت نوری در کنار یک علامت صوتی بکار رود، باید بین آنها هماهنگی ایجاد شود. به این صورت که دور و فرکانس نور چشمک‌زن و گردان باید همزمان با افت و خیز علائم صوتی باشد.

۲۰-۳-۱۱ ضوابط کلی استفاده از علائم صوتی:

۲۰-۳-۱۱-۱ بکارگیری علائم صوتی در حریق برای آگاه نمودن مردم از وجود خطر در آن محل است. این سیستم هشداردهنده باید طبق برنامه‌ریزی قبلی برای تخلیه به موقع افراد از مکانهای مورد نظر عمل نماید.

۲۰-۳-۱۱-۲ آژیر حریق علامتی صوتی است که توسط دستگاهی خاص، بدون کمک صدای انسان و با صداهای مصنوعی منتشر می‌شود. آژیر حریق باید دارای مشخصات زیر باشد:

- دارای صدایی باشد که به میزانی قابل توجه از صداهای محیط بلندتر باشد تا در تمام فضای محل کار شنیده شود.

- به سادگی از میان سایر صداها و علائم صوتی دیگر قابل تشخیص باشد.

- تا تخلیه ساکنین ادامه یابد.

۲۰-۳-۱۱-۳ آژیر اعلام حریق می‌تواند به گونه‌های متفاوتی باشد ولی روش بکار گرفته شده باید متناسب با شرایط کاربری و ساختمان مورد نظر باشد.

۲۰-۳-۱۱-۴ آژیر اعلام حریق می‌تواند با علائم نوری و چشمک‌زن همراه باشد.

۲۰-۳-۱۱-۵ توصیه می‌شود که نصب سیستم هشداردهنده با هماهنگی مسئولین و کارشناسان ذیربط انجام گیرد.

۲۰-۳-۱۱-۶ در هر زمان باید فقط یک علامت صوتی منتشر شود.

۲۰-۳-۱۱-۷ اگر وسیله‌ای قادر به پخش صدا در فرکانس‌های ثابت یا متغیر است، از فرکانس‌های متغیر بیش از ۱۰ db بالاتر از صدای محیط استفاده شود. تا وضعیت اضطراری را القا کند.

۲۰-۳-۱۱-۸ چنانچه دستگاهی بتواند علائم صوتی را در فواصل منظم و متغیر پخش نماید می‌توان از طول موج متغیر برای خطرات درجه بالا و یا نیاز فوری و اضطراری استفاده کرد.

۲۰-۳-۱۲ ضوابط کلی استفاده از علائم ایمنی کلامی:

۲۰-۳-۱۲-۱ ارائه کنندگان علائم ایمنی کلامی باید آگاهی کافی از زبان استفاده شده داشته و آن را به درستی تلفظ و درک کنند.

۲۰-۳-۱۲-۲ ارتباط کلامی بین پیام‌دهنده و یک یا چند شنونده می‌تواند بصورت: یک متن کوتاه، جمله به جمله، گروهی از کلمات یا کلمات فرد باشد.

۲۰-۳-۱۲-۳ پیامها باید حتی‌الامکان مختصر، ساده و واضح بوده و مهارت ارتباط کلامی پیام‌دهنده با قابلیت شنونده پیام‌طوری باشد که ارتباط به نحو مناسبی برقرار گردد.

۲۰-۳-۱۲-۴ ارتباط کلامی مستقیم می‌تواند بصورت مستقیم (با صدای گوینده) و یا غیرمستقیم توسط صدای ضبط شده انسان و یا صدای مصنوعی پخش گردد.

۲۰-۳-۱۳ ضوابط کلی استفاده از علائم ایمنی با حرکات دست

۲۰-۳-۱۳-۱ علائم ایمنی حرکات دست برای هدایت کردن حرکات وسایل نقلیه و دستگاه‌هایی چون جرثقیل‌ها، که ممکن است خطرناک باشند، به‌کار می‌روند. علائم باید دقیق، ساده، سهل‌الاجراء و قابل درک باشند.

۲۰-۳-۱۳-۲ مسئول کارگاه باید اطمینان حاصل نماید که علامت‌دهنده و علامت‌گیرنده آگاهی کامل به علائم حرکتی دست داشته و آموزش لازم را دیده باشند.

۲۰-۳-۱۳-۳ در مواردی که علائم حرکت دست اعلام شده کفایت نمی‌کند، می‌توان از علائم توافق شده تکمیلی استفاده کرد.

۲۰-۳-۱۳-۴ علائم توافق شده در کارگاه باید در همه قسمت‌ها بصورت یکسان استفاده شود. چنانچه کارکنان با این علائم و آیین‌نامه‌ها آشنائی نداشته باشند آموزش آنان الزامی است.

۲۰-۳-۱۳-۵ علامت‌دهنده باید در موقعیتی قرار گیرد که تسلط کافی بر عملیات داشته و توسط کلیه مخاطبین دیده شود، ولی خودش در معرض خطر ناشی از انجام آن عملیات قرار نگیرد.

۲۰-۳-۱۳-۶ در طول عملیات وظیفه علامت‌دهنده فقط هدایت عملیات و انجام اقدامات لازم جهت ایمنی افراد حاضر در محوطه می‌باشد.

۲۰-۳-۱۳-۷ در بعضی موارد به منظور حفظ ایمنی لازم است از نیروی کمکی و فرد دیگری برای هماهنگی عملیات استفاده شود. در این مورد باید اطمینان حاصل شود که شخصی که علائم را دریافت می‌نماید از یک علامت‌دهنده پیروی می‌نماید، مگر در حالت‌های خاص که از قبل هماهنگ شده باشد.

۲۰-۳-۱۳-۸ چنانچه انجام‌دهنده عملیات قادر به ادامه اجرای کار به نحو مطلوب و ایمن نباشد کل عملیات باید تا زمان دریافت دستورات بعدی متوقف گردد.

۲۰-۳-۱۳-۹ چنانچه شرایط جوی به نحوی باشد که نور کم شود و یا کاهش دید پدید آید، لازم است علامت دهنده از لباس های بازتاب نور یا خود نور استفاده کند. استفاده از وسایلی مانند راکت یا بازو بندهای شبرنگ نیز برای درک و شناسائی بهتر علائم توصیه می شود.

۲۰-۳-۱۴ ضوابط کلی استفاده از علائم ایمنی در اطراف محل خاکریزها و گودال های با خطر سقوط یا تصادم

۲۰-۳-۱۴-۱ برای جلوگیری از صدمات ناشی از سقوط افراد از ارتفاع و یا اصابت اجسام در حال سقوط یا تصادم با خاکریزها، علاوه بر نصب علائم تصویری ایمنی، در اغلب موارد نصب نرده های محافظ نیز ضروری است. در صورتی که احتمال خطر کم بوده و یا حفاظت با دیگر ابزارها ممکن نباشد، علامت گذاری مکان خطرناک ضروری است. استفاده از علامت زیر شامل نوارهای ممتد زرد و مشکی (یا قرمز و سفید)، در اطراف مکان های فوق الذکر الزامی است. در این علامت نوارها تحت زاویه ۴۵ درجه قرار دارند و دارای اندازه های مساوی اند.

۲۰-۳-۱۴-۲ در اطراف گودالهای باخطر سقوط، نصب دستگاه های علامت دهنده چشمکزن نیز توصیه می شود. این دستگاه ها باید در زمان خطر احتمالی مجهز به لامپ های اضافه بوده و تحت مراقبت خاص باشند.

بخش دوم - تابلوها و علائم هشدار دهنده لازم در داخل ساختمان ها

۲۰-۴ علائم و چراغ های خروج اضطراری

۲۰-۴-۱ علائم خروج اضطراری

۲۰-۴-۱-۱ به منظور هدایت صحیح افراد، خروجی های مختلف ساختمان باید توسط علائم و تابلوها کاملاً واضح و آشکار گردند تا مردم بدانند راههایی غیر از راهی که از آن وارد شده‌اند نیز برای خروج وجود دارد.

۲۰-۴-۱-۲ باید از روشن شدن چراغها و علائم نورانی نصب شده بر فراز دربهای خروج به محض اعلام خطر اطمینان حاصل شود. اگر امکان قراردادن علامت نورانی بر فراز درب وجود ندارد، باید در محلی که به وضوح قابل رؤیت بوده و کمتر امکان کثیف و یا پنهان شدن در پشت موانع را دارد، نصب گردد.

۲۰-۴-۱-۳ اگر خروجی در معرض دید نباشد و یا کسی را که در حال گریختن است دچار تردید نماید نصب علائم مکمل خروج اضطراری به همراه جهت نماها به تعداد لازم و در مکانهای مناسب در طول مسیر خروج، الزامی است.

۲۰-۴-۱-۴ در ساختمانهایی که تنوع مشاغل وجود دارد هنگام نصب علائم ایمنی باید از علائم همسان استفاده شود تا مردم را در مورد مسیرهای خروجی دچار سردرگمی نکند. در اینگونه موارد مالک ساختمان مسئول نصب علائم در مکانهای عمومی (مثلاً راه پله) بوده و در صورت عدم اطلاع باید با مسئولین ذیربط در آتش نشانی هماهنگ نماید. صاحبان مشاغل آزاد نیز مسئول نصب علائم ضروری در داخل قسمت خود از ساختمان هستند.

۲۰-۴-۱-۵ مسئول ایمنی ساختمان باید نصب تابلوهای تکمیلی جهت باز نگهداشتن مسیرهای خروجی را، که معمولاً کمتر استفاده می شود و امکان تبدیل آنها به انباری و محل انباشت وسایل وجود دارد، الزامی کند. این علامات باید در محل هائی که به وضوح دیده شود، با مضمون « خروجی اضطراری - راه را باز نگهدارید » در قسمت مناسبی از درب نصب شوند.

۲۰-۴-۱-۶ علائم نورانی خروج باید دارای نورپردازی داخلی و دارای حروف سفید رنگ بر اساس ضخامت قلم حداقل ۲۰ میلیمتر در روی زمینه شفاف سبز رنگ، حاوی کلمات "خروج اضطراری" یا "راه پله اضطراری" باشند و در نزدیکی درب یا پنجره ای که به خروجی اضطراری هدایت می شود نصب گردند.

۲۰-۴-۱-۷ در صورتیکه از همه نقاط خروجی، علامت خروج اضطراری دیده نشود، باید علائم نورانی دیگری بصورت جهت نما، با نورپردازی داخلی یا خارجی با حروف سفید بر اساس ضخامت قلم حداقل ۱۰ میلیمتر، بر زمینه سبز در راهروها یا گذرگاه ها نصب شود.

۲۰-۴-۱-۸ همه اتاقهای خواب در مکانهای اقامت موقت باید یک پلاک با علامت تصویری در زمینه سفید و حروف سبز که محل خروج اضطراری را بصورت واضح مشخص نماید، دارا باشند.

۲۰-۴-۲ چراغ های خروج اضطراری

۲۰-۴-۲-۱ در راه پله ها چراغ های اضطراری باید در داخل محوطه پلکان و متصل به سیستم برق اضطراری باشند و حداقل یک چراغ سفید رنگ در هر پاگرد طبقه و یک علامت نورانی خروج اضطراری از داخل نورپردازی شده بر روی درب خروج، راهنما به سمت خارج یا خیابان، نصب شود. ضمناً باید چراغ سفید رنگ دیگری نیز در پاگرد وسط طبقات (که می تواند متصل به سیستم برق اضطراری نباشد) قرار داشته باشد.

۲۰-۴-۲-۲ روشنائی چراغ های اضطراری راه پله ها نباید از ۴۰ وات کمتر باشد. چراغ های کنار هر پله می تواند ۱۰ وات باشد. سایر چراغ های اضطراری نباید ضعیف تر از ۲۵ وات باشند.

۲۰-۴-۲-۳ در هر تغییر مسیر راهروها و گذرگاههای خروج یا تقاطع آنها با راهروهای عمومی و پله ها، باید یک چراغ سفید متصل به سیستم برق اضطراری نصب گردد.

این چراغ باید در بالای هر علامت راهنما، هر درگاهی و راه فرار از حریق در بیرون ساختمان نیز نصب شود، مگر در صورتی که مسئول آن، نورپردازی موجود خیابان را برای روشنائی آن کافی بداند.

۲۰-۴-۲-۴ هر راهرو عمومی، گذرگاه خروج اضطراری و راه فرار از حریق، باید حداقل یک چراغ اضطراری سفید رنگ، برای هر ۲۴ متر طول راهرو یا بخش های وابسته آن، داشته باشد و باید روشنائی عمومی که به سیستم چراغ های اضطراری متصل نمی گردد، تکمیل کننده آن باشد. در صورتیکه تعداد چراغ ها از یک چراغ اضطراری و یک چراغ عادی کمتر نباشد، می توان از چراغ اضطراری برای تأمین نور عمومی نیز استفاده کرد.

۲۰-۴-۲-۵ چراغ اضطراری نصب شده در تقاطع یا محل تغییر جهت راهروها یا گذرگاه های خروج، بشرط آنکه طول آنها از ۲۴ متر تجاوز نکند، می تواند بعنوان چراغ الزامی اضطراری برای آن راهروها و گذرگاههای خروج نیز استفاده شود.

۲۰-۴-۲-۶ علامت نورانی خروج باید در محل خروجی ها، یا محل قرارگیری خروجی های حریق در راهروهای عمومی نصب گردد. مگر در مواردی که آن خروجی ها محل اتصال به اتاق یا فضاهای دیگری باشد که دارای اتصال مستقیم به راهرو هستند.

۲۰-۴-۲-۷ علامت نورانی خروج اضطراری باید در محل همه درب ها و پنجره هائی که بعنوان خروج به راه پله، سطوح شیبدار، خروجی های افقی، راهروها، پلکانهای خارجی یا گذرگاه ها استفاده می شوند، تعبیه شود. در شرایط خاصی که مسئول آن بخاطر عدم استفاده از کاربری در ساعات شب اجازه می دهد (مثل بانک ها یا کاربری های عادی دیگر)، این علائم تصویری می تواند فاقد روشنائی داخلی باشد.

بخش سوم - تابلوها و علائم هشدار دهنده الزامی در کارگاه ها

۲۰-۵ ضوابط کلی علائم هشدار دهنده الزامی در کارگاه ها

۲۰-۵-۱ نصب علائم مندرج در این مقررات در مسیرهای آمد و شد و مکانهای خطرناک (نظیر جایی که امکان لغزیدن و افتادن از بلندی برای عابران وجود دارد یا ارتفاع سقف برای عبور کوتاه است) الزامی است.

۲۰-۵-۲ نصب علائم هشدار دهنده مناسب مطابق تابلوهای هشدار دهنده مندرج در بند ۲۰-۲-۴-۱-۲) در انبارها و کلیه محل های ذخیره مواد خطرناک، الزامی می باشد.

۲۰-۵-۳ در مواردی که احتمال تهدید سلامت و ایمنی کارکنان وجود داشته و با نظارت های لازم مهندسی و سیستم های ایمنی قابل پیشگیری و کنترل نباشد، کارفرمایان ملزم هستند که از وجود تابلوها و علائم لازم و کافی و نصب علائم در محیط یقین حاصل نمایند.

۲۰-۵-۴ استفاده از تابلوها و علائم ایمنی مندرج در این مقررات جانشین دیگر روش های کنترل خطر نمی باشد. برای مثال اگر در کارگاهها خطر آتش سوزی مواد قابل اشتعال وجود داشته باشد، علاوه بر اقدامات احتیاطی و پیشگیریهای ضروری در مقررات، نصب تابلوی «سیگارکشیدن ممنوع» هم الزامی است.

۲۰-۵-۵ در محیط کارگاه ها کارفرمایان مسئول حفظ جان کارکنان از خطر بوده و موظف به حصول اطمینان از نصب علائم حفاظتی - ایمنی در محل های لازم هستند.

۲۰-۵-۶ بیمانکاران جزء (که خود نیز کارفرما هستند)، موظفند میزان آشنایی کارکنانشان را با علائم ایمنی کنترل نموده و از نصب علائم ایمنی مناسب و حاوی پیام درست در محل های لازم، اطمینان یابند.

۲۰-۵-۷ در محوطه های کارگاهی که وسائل نقلیه تردد می نمایند، استفاده از علائم راهنمای رانندگی منطبق با ضوابط راهنمای رانندگی و دستگاه های ذیربط الزامی است.

۲۰-۵-۸ چنانچه به هر علتی (مثل پوشیدن وسایل و ابزار ایمنی) میزان شنوایی و یا بینایی کاهش یابد، اقدام برای بهتر شدن دید و یا شنیدن هشدارهای ایمنی (مثلاً با افزایش حجم صدا و یا افزایش میزان روشنایی) الزامی است.

۲۰-۵-۹ در بعضی موارد لازم است ترکیبی بیش از یک نوع علامت ایمنی استفاده شود. برای مثال علائم نوری با یک علامت صوتی حاوی پیام خطر (مثل آژیر خطر) ترکیب گردد و یا علائم حرکات دست با ارتباط کلامی ترکیب شود تا افراد را از خطر مطلع نماید.

- ۲۰-۵-۱۰ اندازه تابلوها و علائم نصب شده در محل کار باید مناسب و به سهولت قابل دید و درک باشد. در مواقعی که نور محیط ضعیف باشد بهتر است از روشنایی مصنوعی استفاده و یا علامت ایمنی را از مواد براق بازتاب تهیه نمود و یا هر دو روش را بکار برد.
- ۲۰-۵-۱۱ تابلوها و علائم تصویری ایمنی باید دوام‌پذیر باشد و بدرستی نصب و به دقت نگهداری گردد و در صورت لزوم تمیز، شسته و یا دوباره رنگ شود.
- ۲۰-۵-۱۲ نصب دائم تابلوها الزامی است مگر در مواردی که کارگاه و یا خطر ناشی از کار، موقت باشد. مثل استفاده از علائم هشداردهنده موقت و قابل حمل در صورت لغزنده شدن محل عبور توسط نظافت‌کنندگان، در این شرایط باید از علائم ایمنی موقت استفاده کرد.
- ۲۰-۵-۱۳ نصب تعداد زیاد علامت تصویری در مجاورت یکدیگر ممنوع است. نصب تعداد زیادی تابلو در یکجا نزدیک بهم، خطر گمراهی و یا عدم توجه به پیام‌های آنها را در پی دارد.
- ۲۰-۵-۱۴ چنانچه شرایط تغییر یابد و احتمال خطری نباشد و دیگر نیازی به علامت خاصی نباشد، به منظور جلوگیری از اشاعه اطلاعات نادرست و گمراه نشدن افراد، مسئولین مربوطه باید علائم را از محل جمع‌آوری نمایند.
- ۲۰-۵-۱۵ علائم تصویری ایمنی حتی الامکان باید بصورت هم‌سان استفاده شوند و تغییرات جزئی در آنها تنها به شرطی مجاز است که باعث اشتباه در پیام‌رسانی نشود. اگر در میان علائم تصویری ارائه شده در این مقررات علامت مورد نیاز یافت نشد، به شرط تبعیت از اصول کلی ذکر شده می‌توان علائمی را طراحی کرد.
- ۲۰-۵-۱۶ علائم تصویری ایمنی باید ساده و فقط دارای جزئیات ضروری باشند.
- ۲۰-۵-۱۷ در مواردی ادغام علائم ایمنی با یک متن کوتاه بصورت زیرنویس تکمیلی برای آسان‌سازی فهم آن مفید است. زمینه رنگی متن تکمیلی باید همانند رنگ علائم اصلی باشد. (خصوصیات و ویژگی‌های انواع علائم تصویری ایمنی در صفحات ۳ الی ۹ ارائه گردیده است).

۲۰-۶ لزوم نصب علائم ایمنی بر روی مخازن و خطوط لوله حاوی مواد خطرناک

۲۰-۶-۱ کاربرد علائم برای نشانه‌گذاری مخازن و مجراهای دارای مواد خطرناک:

مخازن و مجراهایی که برای نگهداری و یا انتقال مواد خطرناک به کار می‌روند و لوله‌های روکار حاوی مواد خطرناک در محل کار، باید دارای برچسب و علامت تصویری ایمنی باشند. مگر آنکه احتمال بروز خطر بقدری کم شود که قابل توجه نباشد.

۲۰-۶-۱-۱ نصب علائم هشدار دهنده روی لوله‌های کوتاه منشعب از مخزنی که خود دارای علامت هشدار دهنده است، الزامی نیست.

۲۰-۶-۱-۲ اطلاعات تکمیلی دیگر مانند نام ماده خطرناک و یا جزئیات و نحوه مقابله با خطر را می‌توان به برچسب و علامت تصویری ایمنی افزود.

۲۰-۶-۱-۳ علائم تصویری باید در جایی که به وضوح قابل مشاهده باشند نصب گردند. این علائم باید با دوام بوده و می‌توانند به صورت برچسب و یا بصورت نقاشی شده در موقعیت مناسب قرار گیرند.

۲۰-۶-۱-۴ در لوله‌های طویل انتقال مواد خطرناک علائم تصویری را می‌توان در نقاط میانی نصب نمود. نصب تعداد زیادی علامت تصویری روی لوله‌های حاوی مواد خطرناک باعث گمراهی کارکنان می‌شود.

۲۰-۶-۲ کاربرد علائم برای نشانه‌گذاری محوطه‌ها و مکان‌های دارای مواد خطرناک:

۲۰-۶-۲-۱ نصب علائم تصویری ایمنی در مکانهایی که محل ذخیره سازی مقدار قابل توجهی مواد خطرناک است، الزامی است. مگر آنکه برچسب‌های علائم تصویری ایمنی نصب شده روی ظرف‌های حاوی ماده خطرناک از بیرون و یا از محوطه اطراف به وضوح دیده شوند.

۲۰-۶-۲-۲ انبارهای محل نگهداری مواد خطرناک مختلف، باید با علامت هشداردهنده «خطر عمومی» مشخص شوند.

محل مناسب نصب برچسبها و علائم فوق‌الذکر در نزدیکی مکان نگهداری مواد و روی درهای منتهی به اتاقهای نگهداری مواد می‌باشد.

۲۰-۶-۳ علامت‌گذاری در کارگاه‌های موقت داخل جاده‌ها یا هنگام خط‌کشی خیابانها ،

برای اعلام موانع و محل‌های خطرناک

۲۰-۶-۳-۱ در جاهایی که ایجاد کارگاه موقت در داخل خیابان لازم باشد، برای حفاظت جان کارگران در جاده‌هایی که حرکت وسایل نقلیه در آنها جریان دارند محدوده کار باید با نوارهای ممتد به‌صورت واضح و قابل دید ترجیحاً با رنگ سفید یا زرد و با در نظر گرفتن رنگ محیط علامت‌گذاری

شوند. ابعاد این علامت‌گذاری باید با مقیاس واقعی موانع و یا مکان‌هایی که دارای خطر است، متناسب باشد.

۲۰-۶-۳-۲ نوارها باید طوری تعبیه شوند که فاصله ایمن لازم بین وسیله نقلیه و ابزاری که در نزدیکی آن قرار می‌گیرد و محل عبور عابرین را از سواره رو، مشخص نماید.

۲۰-۶-۳-۳ راه‌های دائمی محل‌های مسکونی حتی الامکان باید توسط علائم مشابه بند فوق علامت‌گذاری گردند مگر در صورتیکه حفاظ مناسب و پیاده‌رو داشته باشند.

۲۰-۶-۳-۴ رعایت ضوابط و مقررات شهرداری‌ها در کارگاه‌های موقت داخل جاده‌ها یا هنگام خط‌کشی خیابانها الزامی است.

بخش چهارم - تابلوها و علائم در معابر و فضاهای شهری و محیط خارج از ساختمان

۲۰-۷ ضوابط کلی

۲۰-۷-۱ همه تابلوهای تبلیغاتی و معرف کاربری و شخصی، به جز موارد ذکر شده تحت عنوان تابلوهای بی نیاز از جواز، برای نصب در محل باید مجوز تابلو اخذ نمایند.

۲۰-۷-۲ تغییرات بعد از ساخت و نصب تابلوها باید کاملاً منطبق بر مشخصات تعیین شده در مجوز تابلو باشد. هرگونه تغییر مغایر با مشخصات مندرج در مجوز باید با اطلاع و اجازه مسئولین ذیربط، یا با تجدید مجوز صورت گیرد.

۲۰-۷-۳ اجرای مفاد این مقررات در مورد تابلوها نباید دارای تناقض با سایر قوانین و مقررات شهری مصوب و مقررات ملی ساختمان و یا سایر مقرراتی که در مرتبه بالاتری نسبت به تأمین سلامتی و ایمنی و رفاه مردم وضع و تصویب شده اند، باشد.

۲۰-۷-۴ دارنده تابلو مسئول نگهداری از آن در شرایط منطبق با مجوز است. در غیاب او این مسئولیت به مالک ملک محول می‌گردد.

۲۰-۷-۵ به کاربری‌هایی که از نظر قوانین کشور و ضوابط شهری اجازه استقرار فعالیت در محل خود را ندارند، مجوز نصب تابلو داده نمی‌شود.

۲۰-۷-۶ این مقررات شامل کلیه تابلوهایی می‌گردد که در فضاهای عمومی و برای استفاده عموم به کار گرفته می‌شود.

۲۰-۷-۷ در مناطق و ساختمان‌هایی که به درخواست هیأت مدیره مسئول و تصویب مسئولین ذیربط، محلهای خاصی برای نصب تابلوها در نظر گرفته می‌شود، تبعیت از مشخصات مصوب برای کلیه دارندگان تابلو الزامی است.

۲۰-۷-۸ در مناطق و ساختمانهای با ارزش تاریخی، تابلوها از مشخصات ویژه ای تبعیت می‌کنند. تعیین مشخصات تابلوها در اینگونه مناطق و ساختمانها منوط به ضوابط خاص یا طراحی مجموعه تابلوهای روی نمای ساختمان از جهت شکل، ابعاد، محل نصب، رنگ آمیزی، نورپردازی و غیره خواهد بود. در طراحی مجموعه تابلوها باید نکات زیر مورد توجه قرار بگیرد:

الف) خدشه دار نشدن شخصیت و هویت بافت و معماری با ارزش و تاریخی.

ب) تقلیل تأثیر وجودی تابلوها روی نمای ساختمان و مجموعه به حد اقل ممکن از طریق محدودیت ابعاد و هماهنگی رنگ و شکل آنها با نما و تطابق محل نصب آنها با تقسیمات نمای ساختمان.

۲۰-۸ تابلو هائی که نیاز به مجوز ندارند ، تابلو های نیازمند مجوز و تابلوهای غیر مجاز:

۲۰-۸-۱ تابلو های که نیاز به مجوز از مدیریت های شهری ندارند:

۲۰-۸-۱-۱ تابلوی موقت معرفی کننده دست اندرکاران امر ساختمان در ساختمان های در حال احداث حاوی نام کارفرما، مجری، طراح معماری و سازه و... پیمانکاران و تاریخ آغاز به کار ساختمان، کاربری آتی بنا، با ابعاد حداکثر ۱ مترمربع، در مدت ساخت بی نیاز از مجوز است.

۲۰-۸-۱-۲ تابلو های موقت مربوط به اجاره و فروش ابنیه و املاک، در مساحت حد اکثر ۵/۰ مترمربع به تعداد یک عدد واقع در هر ملک.

۲۰-۸-۱-۳ تابلو های هشدار دهنده موقت در مورد ساختمان در دست احداث، امکان سقوط مصالح ساختمانی و نظایر آن، به مساحت حداکثر ۲۵/۰ متر مربع.

۲۰-۸-۱-۴ پلاک معرف تأسیسات و اماکن مربوط به تأسیسات زیر بنائی شهری، پست برق، مخابرات و تلفن و... به مساحت حد اکثر ۲۵/۰ مترمربع.

۲۰-۸-۱-۵ شیشه نویسی روی ویتترین مغازه ها در صورتیکه از ۲۵٪ سطح شفاف ویتترین تجاوز ننماید.

۲۰-۸-۱-۶ تذکرات و هشدارهای ایمنی و عمومی در ابعاد حد اکثر ۲۵/۰ متر مربع.

۲۰-۸-۱-۷ تابلوهایی که از سوی مقامات رسمی نصب می شود شامل: تابلوهای انتظامی، تابلوهای اطلاع رسانی و راهنمای مسیر و تابلوهای راهنمای شهری.

۲۰-۸-۱-۸ پرچم کشور یا دیگر کشورها و سازمان هائی که دولت جمهوری اسلامی ایران عضو آنها می باشد، گروهها و پیامهای دینی، نهادهای سیاسی مدنی.

۲۰-۸-۱-۹ تابلوهای کوچک که نمایانگر شماره پلاک هستند، منجمله تابلوهای کوچکی که جهت معرفی نام ساکنین یک واحد مسکونی تعبیه میشوند.

۲۰-۸-۱-۱۰ تابلوهای منع کننده از شکار، ماهیگیری، آبتنی، ورود به املاک خصوصی، هشدار دهنده نسبت به حیوانات وحشی و نظایر آن.

۲۰-۸-۲ تابلوهای غیر مجاز:

۲۰-۸-۲-۱ هر نوع تابلو دارای نور پردازی که موجب تابش نور مستقیم به داخل بناهای اطراف خود شود، مگر آنکه تابلو مربوط به بنای مذکور باشد.

۲۰-۸-۲ هر نوع تابلویی که کل یا بخشی از آن به هر شکلی متحرک طراحی شده باشد و از مسیر بزرگراه ها قابل رویت باشد غیر مجاز است. این ممنوعیت شامل عقربه های ساعت، بادنماها و پرچم ها یا آن دسته از تابلوهای موقتی که نصب آنها مجاز دانسته شده، نمی شود.

۲۰-۸-۳ هر نوع تابلویی که دارای چراغهای چشمک زن، چراغ های با نورهای لحظه ای خیره کننده یا چراغ های رنگی متحرک یا با شدت رنگ متغیر بوده و از مسیر بزرگراه ها قابل رویت باشد، غیر مجاز است. چنانچه این تابلوها مطابق قوانین برای امنیت عمومی مردم یا هشدارهای ترافیکی نصب شده و یا نشانگر زمان، دما، شرایط جوی یا محیطی باشد، مجاز است.

۲۰-۸-۴ هر نوع تابلویی که پنجره، درب، راه های خروج اضطراری، پلکانها یا نردبان های فرار یا عادی و بازشوها یا دریچه های ورود نور یا هوا یا هر نوع راه دخول و خروج بنا را سد کرده باشد.

۲۰-۸-۵ هر نوع تابلویی که در محیط های عمومی یا املاک خصوصی به درخت نصب شود.

۲۰-۸-۶ هر گونه تابلو که در محیط های عمومی یا املاک خصوصی بر روی تجهیزات شهری مانند پست های برق، کیوسک تلفن، تیرها، جدول های کنار معابر، پیاده روها، چراغ های برق، شیرهای آتش نشانی، پل ها، علائم بزرگراه ها یا تابلوهای دیگر نصب شوند.

۲۰-۸-۷ هر نوع تابلویی که به دلیل مکان قرارگیری، موقعیت، اندازه، شکل یا رنگ موجب مسدود کردن، معیوب کردن، محو و تضعیف کردن، مانع شدن یا مغشوش کردن منظر علائم انتظامی و کنترل ترافیک یا هر علامت یا وسیله دیگری شود که توسط نهادهای دولتی و عمومی نصب شده است و همچنین باعث اغتشاش عبور یا اشتباه در هدایت و سائل نقلیه گردد.

چنانچه انواع تابلوهایی که پیشتر در بخش "تابلوهای بی نیاز از جواز" ذکر شده اند نیز دارای خصوصیات تابلوهای غیر مجاز باشند، این ممنوعیت شامل آنها نیز خواهد شد.

۲۰-۸-۳ انواع پلاکها و تابلوهای مجاز :

الف - تابلوهای راهنمای شهری

ب - تابلوهای راهنمای مسیر

ج - تابلوهای اطلاع رسانی

د- تابلوها و علائم انتظامی

ه- تابلوهای تبلیغاتی

و- تابلوها و پلاکهای معرف کاربری

ز- تابلوها و پلاکهای نام ساختمان

ح- تابلوها و پلاکهای داخل ساختمان

۲۰-۹ سطح مجاز تابلوها :

۲۰-۹-۱ سطح مجاز تابلوهای راهنمای شهری، تابلوهای راهنمای مسیر، تابلوهای اطلاع رسانی و تابلوها و علائم انتظامی، در کنوانسیون های بین المللی و سایر مقررات داخلی تعیین گردیده است.

۲۰-۹-۲ سطح مجاز تابلوهای تبلیغاتی، تابلو های معرف کاربری، تابلوهای نام ساختمان و تابلوهای داخل ساختمان بر اساس مقررات مورد عمل شهرداریها محاسبه و تعیین می گردد.

۲۰-۱۰ محدوده نصب انواع تابلوها :

۲۰-۱۰-۱ محدوده کلی نصب تابلوها:

۲۰-۱۰-۱-۱ تابلوهای معرف کاربری الزاماً باید در ملک محل وقوع کاربری نصب شوند مگر در مواردی که در این مقررات آمده باشد.

۲۰-۱۰-۱-۲ تابلوهای معرف کاربری فقط مجاز به نصب روی نمای اصلی ساختمان یا داخل ملک و رو به معبر عمومی می باشند.

۲۰-۱۰-۱-۳ محل نصب تابلو بر ساختمان باید به صورتی انتخاب شود که هماهنگ با خطوط و سطوح اصلی معماری و نمای ساختمان بوده و به تشخیص مسئولین به معماری و نمای ساختمان لطمه ای وارد نیارد . تابلوها نباید نمای دومی برای ساختمان پدید آورند ، بلکه باید به گونه ای طراحی و نصب شوند که جزئی از نمای ساختمان به چشم آیند.

۲۰-۱۰-۱-۴ تابلوهای مجاز روی نمای اصلی ساختمان باید به گونه ای قرار گیرند که در دید عمومی بر نمای ساختمان ، هیچ بخشی از تابلو از لبه های محیطی نمای ساختمان خارج نگردد . محل نصب تابلوها باید همواره از لبه های عمودی نما نسبت به دیوار همسایه حد اقل ۱۵سانتیمتر و از کف پیاده رو حداقل ۶۰ سانتیمتر فاصله داشته باشد.

۲۰-۱۰-۲ ارتفاع حد زیرین تابلوها :

۲۰-۱۰-۲-۱ حد زیرین ارتفاع تابلوهایی که از زیر آنها عبور میشود نباید از ۲/۵ متر پایین تر باشد و یا سازه و اجزای آن بالاتر از این ارتفاع نسبت به متوسط تراز کف و زمین معبر قرار گیرند.

۲۰-۱۰-۲-۲ حد زیرین تابلوهای دیواری و تابلو های ایستاده ای که ضخامت آنها از ۱۰ سانتیمتر تجاوز نمی کند و از زیر آن افراد عبور نمی کنند ، باید حد اقل ۶۰ سانتیمتر بالاتر از متوسط کف و زمین باشد .

۲۰-۱۰-۳ ارتفاع مجاز حد فوقانی تابلوها :

۲۰-۱۰-۳-۱ در تابلوهای معرف کاربری حداکثر ارتفاع مجاز نصب لبه فوقانی تابلوهای دیواری مربوط به کاربری های واقع در طبقه همکف و نیز تابلوهای طره و ایستاده با پایه نگهداری آنها ، زیر سطح کف پنجره طبقه اول و حد اکثر ۶ متر از متوسط کف معبر است.

۲۰-۱۰-۳-۲ حداکثر ارتفاع مجاز نصب تابلوهای دیواری نام ساختمان، حد نهایی دست انداز بام است.

۲۰-۱۰-۴ پیشروی مجاز تابلوها در حریم معابر عمومی :

۲۰-۱۰-۴-۱ کلیه تابلوهای دیواری باید به صورتی روی نمای ساختمان نصب شوند که اگر در ارتفاع کمتر از ۲/۵ متر نسبت به زمین و کف قرار گیرند ، حد اکثر پیش آمدگی آنها در حریم معبر عمومی ۱۰ سانتیمتر باشد.

۲۰-۱۰-۴-۲ به تابلوهای طره که عمود بر نمای اصلی ساختمان نصب می گردند ، به شرطی که پیش روی آنها در معبر عمومی حداکثر تا یک سوم عرض پیاده رو و حداقل ۹۰ سانتیمتر از لبه سواره رو فاصله داشته باشد، طبق مقادیر زیر اجازه پیشروی در حریم معبر عمومی داده میشود :

حداقل ارتفاع حد زیرین تابلو نسبت به تراز کف معبر	حد اکثر پیشروی در معبر
۲/۵ متر	۲۵ سانتیمتر
۲/۷۵ متر	۵۰ سانتیمتر
۳ متر	۷۵ سانتیمتر
۳/۲۵ متر	۱۰۰ سانتیمتر
۳/۵ متر	۱۲۵ سانتیمتر
۳/۷۵ متر	۱۵۰ سانتیمتر
حداکثر پیش آمدگی در ارتفاع بالا تر از ۳/۵ متر از تراز کف معبر ۱/۵ متر است	

حداقل ارتفاع لبه زیرین تابلوهای طره و یا هر نوع پیش آمدگی تابلو، در محدوده ۱۵ متری تقاطع خیابانها نباید کمتر از ۵ متر باشد.

۲۰-۱۰-۵ حریم تابلوهای مختلف :

۲۰-۱۰-۵-۱ حریم تابلوهای انتظامی ، راهنمای شهری ، راهنمای مسیر به قرار زیر است:
حداقل فاصله لبه بیرونی تابلوها در معابر داخل شهر تا لبه سواره رو باید ۴۵ سانتیمتر باشد در مورد سایر معابر و بزرگراهها و معابر حومه شهر ضوابط شهرداری ها ملاک خواهد بود.

عدم تداخل انواع دیگر تابلوها در این حریم ضروری بوده و باعث افزایش ایمنی عبور و مرور و تمرکز حواس رانندگان و عابرین می شود .

۲۰-۱۰-۵-۲ حریم تابلوهای معرف کاربری :

یک سوم عرض پیاده روها از حد املاک مجاور خیابان به اندازه حداکثر ۱/۵ متر عرض به شرط باقی ماندن ۹۰ سانتیمتر تا لبه سواره رو حریم نصب تابلوهای معرف کاربری ها می باشد.

به لحاظ مشروط بودن اجازه پیشروی تابلوهای فوق در معبر عمومی محدوده نصب تابلوهای معرف کاربری و تابلوهای انتظامی و راهنمای شهری باید همواره از هم مجزا باشد.

۲۰-۱۰-۵-۳ حریم تابلوهای تبلیغاتی :

در برخی خیابانها و میدانها و فضاهای شهری که در ضوابط شهرداری ها مجاز شناخته شوند، اجازه نصب تابلوی تبلیغاتی داده می شود. حریم نصب تابلوهای تبلیغاتی طبق ضوابط شهرداری ها است .

۲۰-۱۰-۵-۴ حریم تابلوهای اطلاع رسانی :

در برخی خیابان ها و میدان ها و فضاهای شهری نصب تابلوهای اطلاع رسانی با تأیید مراجع مسئول مجاز خواهد بود .

۲۰-۱۱ خط و مطالب تابلوها :

۲۰-۱۱-۱ مطالب تابلو:

۲۰-۱۱-۱-۱ در خصوص تابلوهای انتظامی، راهنمای شهری و راهنمای مسیر، مقررات کنوانسیون های بین المللی ملاک عمل خواهد بود.

۲۰-۱۱-۱-۲ مطالب تابلوهای نام ساختمان محدود به نام و یک تصویر یا شماره ساختمان است.

۲۰-۱۱-۱-۳ در هر تابلوی معرف کاربری حداکثر استفاده از مطالب زیر مجاز است:

نوع کاربری، شغل، نام خاص، تصویر مناسب با کاربری یا نماد کاربری (پیکتوگرام) یا علامت تجاری که می تواند حاوی سال تأسیس باشد .

۲۰-۱۱-۱-۴ دوباره نویسی و تکرار مطالب تابلو ممنوع است. (موارد استثنا به تشخیص مرجع صدور پروانه تابلو مجاز است). این ضابطه شامل تابلوهای تبلیغاتی نمی شود.

۲۰-۱۱-۱-۵ مطالب تابلو باید از نظر دستور زبان و املاء صحیح باشد. (موارد استثنا به تشخیص مرجع صدور پروانه تابلو مجاز است) .

۲۰-۱۱-۱-۶ تابلوهایی که مطالب آنها از نظر نهاد های قضایی کشور یا مسئولان کنترل تابلوها بر خلاف عفت عمومی ویا مصالح اجتماعی تشخیص داده شود و یا به موجب شکایت افراد حقیقی و حقوقی و یا تشخیص نهادهای فوق الذکر مصالح آنان را تحدید کند و یا به آنها صدمه زند، ممنوع است.

۲۰-۱۱-۱-۷ تابلوهایی که با استفاده از شکل و رنگ و سایر مشخصات علائم هشدار دهنده و یا نوشته های "ایست"، "خطر" و دیگر مطالبی که به تشخیص مسئولین امکان ایجاد شبهه با تابلوهای انتظامی دارند، ممنوع است.

۲۰-۱۱-۱-۸ استفاده از علامت و نماد کاربری (پیکتوگرام) برای کاربریهای اضطراری و عمومی به منظور تشخیص سریعتر اماکن مربوط به آن ها توصیه می شود.

۲۰-۱۱-۱-۹ استفاده از الگو و طرح یکسان تابلو، برای تابلوهای معرفی کاربری های هم نوع توصیه می شود.

۲۰-۱۱-۲ خط در تابلو :

۲۰-۱۱-۲-۱ خط تابلو و نحوه درج مطالب، به تشخیص مسئولین اجرای مقررات تابلوها، باید خوانا و قابل تشخیص باشد. محدودیت های زیر در مورد خط در تابلو الزامی است. موارد استثناء باید به تأیید مراجع ذیربط برسد.

۲۰-۱۱-۲-۲ استفاده از خط و زبان فارسی در مطالب تابلوها الزامی است. ضرورت استفاده از زبان و خط بیگانه در کاربری های عمومی اضطراری مانند داروخانه، اماکن درمانی و اورژانس، پلیس و غیره بسته به تشخیص مسئولین اجرای مقررات تابلو و تبلیغات خواهد بود.

۲۰-۱۱-۲-۳ اولویت خط فارسی بر خط بیگانه در کلیه تابلوهای معرف کاربری دوزبانه الزامی است. تنها در مواردی چون تابلوهای سفارتخانه ها، کلیسا ها، انجمن های اقلیت های قومی و سایر مواردی که کاربری به اتباع خارجی و اقلیت های قومی و زبانی اختصاص دارد، اولویت خط فارسی حذف می گردد، اما به هر حال در کنار خط بیگانه، خط فارسی نیز باید وجود داشته باشد.

۲۰-۱۱-۲-۴ حداکثر اندازه حروف در تابلوهای تبلیغاتی و معرف کاربری که در مناطق تجاری ارائه می شوند، دو سوم ارتفاع تابلو یا ۷۵ سانتیمتر (هر کدام که کمتر باشد) خواهد بود. در مناطق مسکونی این اندازه به دو سوم ارتفاع تابلو یا ۵۰ سانتیمتر (هر کدام که کمتر باشد) محدود می گردد.

۲۰-۱۱-۲-۵ در تابلوهای معرف کاربری دو زبانه دارای اولویت خط فارسی، ارتفاع خط بیگانه به میزان حد اکثر دو سوم اندازه خط فارسی مجاز است.

۲۰-۱۱-۲-۶ مطالب مندرج در تابلوهای تبلیغاتی فضای باز باید از جانب جاده ها، بزرگراه ها و خیابانهای شریانی درون شهر کاملاً خوانا و واضح باشد چنین تابلوهایی باید بگونه ای نصب شوند که حداقل فاصله و خوانایی تعریف شده در ضابطه تابلوهای تبلیغاتی در آنها رعایت گردد.

۲۰-۱۲ رنگ و نورپردازی تابلوها :

۲۰-۱۲-۱ رنگ

۲۰-۱۲-۱-۱ توصیه می گردد انتخاب رنگ تابلوها با توجه به ماهیت کاربری تعیین گردد.

۲۰-۱۲-۱-۲ استفاده از رنگ های متنوع و ترکیب های گوناگون رنگی هماهنگ یا متضاد، در تابلوهای کاربری های تجاری و تبلیغاتی آزاد است.

۲۰-۱۲-۱-۳ در تابلوهای ساختمانهای مسکونی، اداری، درمانی، مذهبی، آموزشی، بانک ها و سایر کاربری هایی که به تشخیص مسئول اجرای مقررات فاقد روحیه تجاری و تفریحی هستند، باید حداکثر از ۲ رنگ بدون احتساب رنگهای سفید و سیاه استفاده گردد.

۲۰-۱۲-۱-۴ توصیه می شود که کلیه وزارتخانه ها و دستگاههای اجرائی هر یک برای شعب، ادارات و مؤسسات ذیربط خود تابلوهای یکسان با رنگهای مشخص تهیه نمایند تا این مؤسسات بهتر و آسان تر شناخته شوند.

۲۰-۱۲-۱-۵ رنگ کلیه تابلوهای ایمنی، انتظامی، راهنمای شهری و راهنمای مسیر باید طبق مقررات کنوانسیون های بین المللی و سایر مقررات داخلی منجمله جدول رنگ های ایمنی مندرج در این مقررات باشد.

۲۰-۱۲-۲ نور پردازی در تابلوها

۲۰-۱۲-۲-۱ نور پردازی تابلوهای معرف کاربری باید توسط منابع نوری ثابت باشد که از بیرون بر سطح تابلو بتابد و یا در داخل تابلو کار گذاشته شده باشد. این نور نباید مزاحمتی برای رانندگان و عابرین ایجاد نماید. به هر صورت نور تابلوها نباید در فاصله ۱۲۰ سانتیمتری بیش از یک شمع بر فوت مربع شدت داشته باشد.

۲۰-۱۲-۲-۲ نور پردازی تابلوها نباید به گونه ای باشد که تابش مستقیم روی ساختمان ها و کاربری های اطراف داشته باشد. شدت نور تابلوها در هر نقطه از معابر عمومی یا فضاهای ساختمان یا ملک مجاور نباید بیش از یک شمع بر فوت مربع باشد.

۲۰-۱۲-۲-۳ نور پردازی تابلوهای معرف کاربری و تبلیغاتی بصورت چشمک زن و رقصان در مناطق مسکونی و درحاشیه بزرگراه ها ممنوع است. این تابلوها باید فقط با نور ثابت نورپردازی شوند .

۲۰-۱۲-۲-۴ در مناطق تجاری و در سایر مناطق، تابلوهای چشمک زن و رقصان، بنا به تأیید مسئولین اجرای مقررات تابلوها مجاز است.

۲۰-۱۲-۲-۵ نصب تابلوی تبلیغاتی نورپردازی شده دارای چراغهای قرمز و سبز یا زرد در مجاورت تقاطع ها، بصورتیکه مانع کارکرد صحیح چراغ های راهنمای رانندگی گردد، ممنوع است .

۲۰-۱۲-۲-۶ نورپردازی تابلوها نباید به گونه ای باشد که موجب آزرده‌گی و ایجاد مزاحمت برای همسایگان و منازل همجوار گردد. چنانچه بعد از صدور مجوز برای تابلویی معلوم شود که تابلوی مزبور باعث ایجاد مزاحمت میشود، بنا به دستور مسئولین اجرای مقررات تابلوها، مالک تابلو موظف است در اسرع وقت نسبت به تغییر تابلوی خود و رفع مزاحمت اقدام نماید.

۲۰-۱۲-۲-۷ به جز تابلوهائی که مسئولین اجرای مقررات تابلوها به جهت بر آوردن آسایش، سلامت و امنیت عمومی مشخص می کنند، کلیه تابلوهای معرف کاربری الکتریکی یا نور پردازی شده باید بین نیمه شب تا طلوع آفتاب خاموش شوند.

۲۰-۱۲-۲-۸ تابلوهای چشمک زن، روشن خاموش شونده و دارای تصاویر متحرک، که سرعتی بیش از ۳۰ مرتبه روشن و خاموش شدن در دقیقه دارند باید به نحوی نصب شوند که حداقل پایین ترین نقطه تابلو تا سطح زمین ۹ متر باشد.

۲۰-۱۲-۲-۹ قبل از نصب هر نوع تابلو یا نور پردازی در مجاورت فرودگاه ها، اخذ تأییدیه از مقامات مسئول در بخشهای هدایت پرواز و ناوبری فرودگاه مزبور الزامی است.

۲۰-۱۲-۲-۱۰ هیچ تابلویی نباید غیر از طریق الکتریکی روشن شود و روشهای الکتریکی و سیمکشی آن باید منطبق با مقررات ملی ساختمان باشد. نباید از جرقه و شعله در هوای آزاد به منظور تبلیغ و یا نور پردازی تابلو استفاده شود.

۲۰-۱۳ تابلوهای ناهماهنگ:

۲۰-۱۳-۱ تابلوهای ناهماهنگ به تابلوهای موجودی اطلاق می شود که به تشخیص مسئولین، مغایر با مقررات مصوب باشند. با این تابلوها بسته به میزان هماهنگی و لطمه به منظر شهری برخورد می شود.

۲۰-۱۳-۲ چنانچه تابلویی ناهماهنگ با ضوابط مصوب باشد، بسته به میزان ناهماهنگی به دارنده تابلو مهلت داده میشود تا نسبت به جمع آوری و یا اصلاح و تطبیق آن با ضوابط موجود اقدام نماید. ۲۰-۱۳-۳ نحوه برخورد با تابلوهای ناهماهنگ و مهلت های لازم جهت جمع آوری، اصلاح و تطبیق آنها با ضوابط مصوب و میزان جرایم تابلوها را مقررات شهرداری ها تعیین می کند.

پیوست: علائم تصویری رنگی

علائم تصویری بازدارنده:

آتش نیافروزید

سیگار نکشید

عبور پیاده ممنوع

با آب خاموش نکنید

آب آشامیدنی نیست

ورود افراد متفرقه ممنوع

ورود وسایل نقلیه صنعتی ممنوع

دست نزنید

علائم تصویری هشدار دهنده:

خطر مواد آتش زا

خطر مواد منفجره

خطر مواد سمی

خطر مواد خورنده

خطر مواد رادیو اکتیو

خطر سقوط بار

خطر برق

وسایل نقلیه صنعتی

خطر

خطر اشعه لیزر

خطر مواد اکسید کننده

خطر پرتو رادیو اکتیو

خطر میدان مغناطیسی

خطر موانع

خطر افتادن

خطر میکروبی

خطر یخ زدن

خطر مواد محرک و مضر

علائم تصویری الزام کننده:

استفاده از عینک ایمنی
الزامی است

استفاده از کلاه ایمنی
الزامی است

استفاده از گوشی ایمنی
الزامی است

استفاده از ماسک
ایمنی الزامی است

استفاده از کفش
ایمنی الزامی است

استفاده از دستکش
ایمنی الزامی است

مسیر عابر پیاده

استفاده از لباس
ایمنی الزامی است

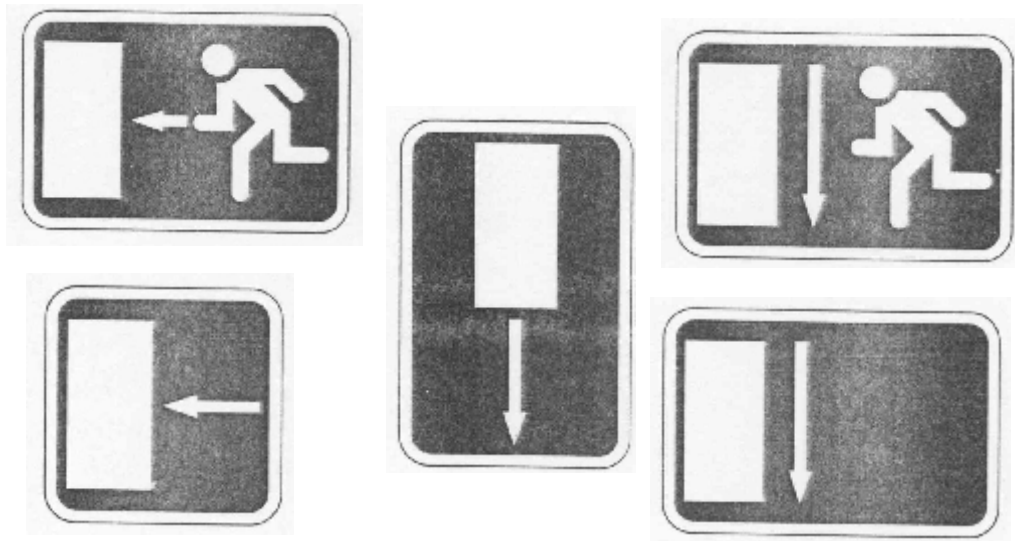

استفاده از محافظ
صورت الزامی است

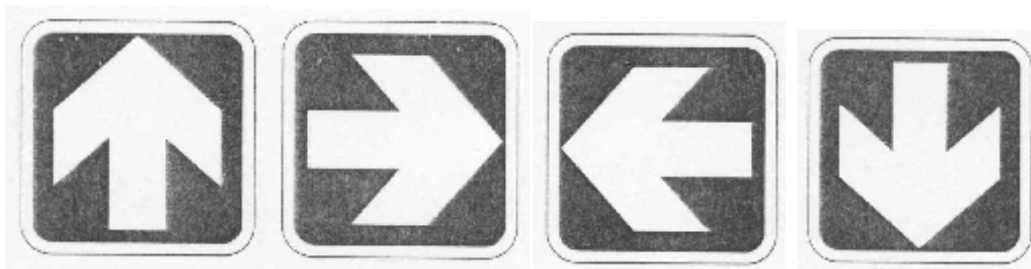

استفاده از کمربند
ایمنی الزامی است

علائم خروج اضطراری و مسیر های فرار

علائم مکمل برای نشان دادن جهت خروج اضطراری

علائم تصویری مربوط به کمک های اولیه

کمک های اولیه

دوش اضطراری

شستشوی چشم

تلفن اضطراری

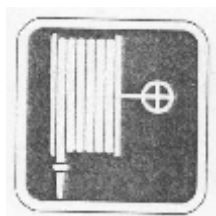

برانکاره (تخت روان)

علائم تصویری مربوط به تجهیزات اطفای حریق:

کپسول اطفای حریق

شلنگ اطفای حریق

نرده بان

تلفن اضطراری حریق

علائم مکمل جهت دار برای دسترسی به وسائل اطفای حریق

